Ազգ
Azg
18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2007 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 233 (3885)

ԱՄՆ-ը չի թույլատրել

Բաղդադում ԱՄՆ դեսպանը հերքել է տարածված լուրերը, թե իրենք թույլատրել են Թուրքիային ռմբահարել PKK-ի դիրքերը Իրաքում: Դեսպանը նշել է, որ ամերիկյան զինվորական հրամանատարությունը տեղյակ է եղել օդային հարձակման մասին, սակայն իր համաձայնությունը չի տվել: Ըստ պաշտոնական Բաղդադի, հարձակման հետեւանքով ռմբակոծվել է քրդական 10 գյուղ, զոհվել է մի կին: Ըստ PKK-ի տվյալների, ռմբակոծման հետեւանքով զոհվել է 7 մարդ: Իրաքի կառավարությունը թուրքական ռազմաօդային ուժերի երկրի հյուսիսային շրջաններում իրականացրած լայնամասշտաբ գործողության առնչությամբ բողոքի նոտա է հղել Անկարային:

Ռուսական ուրան Իրանում

Ռուսաստանը սկսել է միջուկային վառելիքի մատակարարումները իրանական Բուշեհրի ԱԷԿ-ի համար: Ռուսաստանի ԱԳՆ-ից հաղորդել են, որ «վառելիքի առաքումը կատարվում է «Բուշեհր» ԱԷԿ-ի շինարարության մասին ռուս-իրանական միջկառավարական համաձայնագրին համապատասխան ՄԱԳԱՏԷ-ի վերահսկողության ներքո»:

Հայաստանին անհրաժեշտ է ԱՄՆ-ի մշտական դեսպան

«Զինքը հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման ջատագովն էր», ասում է Ջոզեֆ Փենինգտոնը

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

Երեկ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանության գործերի ժամանակավոր հավատարմատար **Ջոզեֆ Փենինգտոնը** հանդիպեց լրագրողների հետ: Դիվանագետի խոսքերով, հանդիպման նպատակն է ավելի մոտիկից ծանոթանալ հայ լրագրողների հետ եւ պատասխանել հարցերին: Իր բացման խոսքում Փենինգտոնը նշեց, որ 4 տարի շարունակ աշխատելով Անկարայում ԱՄՆ-ի դեսպանատանը, եղել է մամուլի գծով պատասխանատու եւ կարեւորում է լրատվամիջոցների հետ աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը: Այս հանդիպումը եւս, ըստ ամերիկացի դիվանագետի, նպատակաուղղված է մամուլի հետ աշխատանքի կազմակերպման եւ պատասխանելու կուտակված հարցերին: Իսկ հարցերն իսկապես շատ էին, սկսած հայ-ամերիկյան եւ հայ-թուրքական հարաբերություններից մինչեւ ատոմակայան եւ նախագահական ընտրություններ: Հայ-ամերիկյան հարաբերություն-

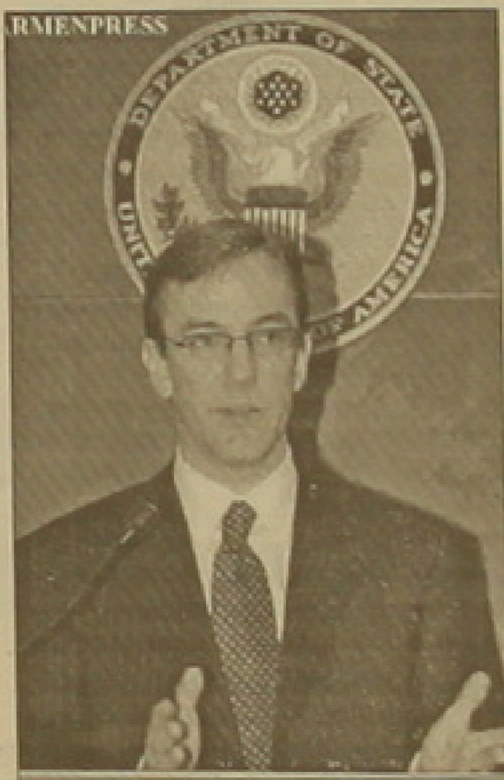

ների հարցում Ջոզեֆ Փենինգտոնը կարեւորեց Հայաստանում ԱՄՆ-ի ֆինանսավորմամբ տարբեր ծրագրերի իրականացումը: Մասնավորապես` Հազարամյակների մարտահրավերներ գործընթացի շրջանակներում մեր երկրում տարբեր ծրագրերի իրականացումը: Նրա խոսքերով, նմանատիպ ծրագիր ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության օգնությամբ իրականացվում է կոռուպցիայի դեմ պայքարի բնագավառում: Ժամանակավոր հավատարմատարը նշեց սակայն, որ կոռուպցիայի դեմ պայքարի ծրագրի իրականացումը նոր-նոր է սկսվել եւ դեռ վաղ է խոսել արդյունքների մասին:

Լրագրողների խնդրանքով Փենինգտոնը խոսեց նաեւ նոր ատոմակայանի կառուցման ուսումնասիրությունների համար Հայաստանի էներգետիկայի նախարարության հետ վերջերս կնքված համաձայնագրի մասին, որի շրջանակներում ԱՄՆ-ը 2 մլն դոլար է հատկացնում: Դիվանագետը նաեւ նշեց, որ բացի այդ ծրագրից, ԱՄՆ-ը բազմիցս է ֆինանսավորել ատոմակայանի անվտանգության մակարդակի բարձրացմանն ուղղված ծրագրեր:

Տես էջ 8

«ՈՉ» ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԵՄ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ

Հայկական հանրահավաք Բրյուսելում

Դեկտեմբերի 14-ին հարյուրավոր հայեր էին հավաքվել Բելգիայի մայրաքաղաքում, կոչ անելով եվրոպային ստիպել Թուրքիային ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը մինչեւ Եվրամիության անդամակցումը: Ցուցարարները պահանջում էին արգելել ցեղասպան Թուրքիայի մուտքը Եվրոպա: Հանրահավաքի ժամանակ ելույթ ունեցողները նշել են, որ իրենք դեմ չեն Թուրքիայի անդամակցությանը, սակայն վերջինս մերժում է հեռացնել իր զորքերը Կիպրոսից, ճանաչել Կիպրոսի Հանրապետությունը, Հայոց ցեղասպանությունը եւ քրդերի իրավունքները:

Թուրքիան մեղավոր է ասորիների եւ հույների ցեղասպանության մեջ

Կիպրոսից մեր հայրենակից Բենոն Սեւանը հաղորդագրություն է ուղարկել, որ «Ցեղասպանագետների միջազգային ընկերակցություն» հեղինակավոր կազմակերպությունը ճանաչել է Օսմանյան կայսրությունում ասորիների եւ հույների ցեղասպանությունը 1914-23-ին: Հաղորդվում է, որ որոշմանը կողմ է քվեարկել մասնագետների 83 տոկոսը: Հիշեցնենք, որ այս կազմակերպությունը Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչել էր դեռ 1997-ին: Ընդունված որոշման մեջ կոչ է արվում Թուրքիայի կառավարությանը` ճանաչել ազգային փոքրամասնությունների դեմ կատարված ցեղասպանությունները:

ԱԳՆ-ն ողջունում է «Ադրբեջանի օրերը Հայաստանում» ծրագիրը

ԱԳՆ խոսնակ Վլադիմիր Կարապետյանը պատասխանելով APA լրատվական գործակալության հարցին, ասել է, որ «Դրական ենք վերաբերվում ցանկացած նախաձեռնությանը, որը միտված է Հարավային Կովկասում երկխոսության ծավալմանը: Կարծում ենք, այս նախաձեռնությունը վառ ապացույց է մեր նվիրվածությանը երկխոսությանն ու խաղաղությանը, ինչի մասին Մադրիդում Ձեզ տրված հարցազրույցում խոսեց նախարար Օսկանյանը: Նման միջոցառումները, չլինելով ինքնանպատակ, պետք է ունենան իրենց շարունակությունը ծրագրում ներգրավված բոլոր երկրներում: Հանրային դիվանագիտության եւ ժողովրդական շփումների միջոցով է հնարավոր նպաստել ԼՂ հարցով ընթացող խաղաղ գործընթացին»:

ԳՅՈՒՄՐԻ

ԳԱԼԱ ՀԸ. Դատական արար երկրորդ

Այս անգամ` հարկայինի հայցով

ՀՀ տնտեսական դատարանի Գյումրու նստավայրում երեկ սկսվեց ԳԱԼԱ հեռուստաընկերության հիմնադիր «ՉԱՊ» ՍՊԸ-ի դեմ հարկային պետական ծառայության հայցով, ընկերությունից ավելի քան 25 մլն դրամ բռնագանձելու պահանջով դատավարությունը, որը երկրորդն է քաղաքապետարանի մեկ այլ հայցով սկսված եւ հետաձգված դատական գործից հետո: Ինչպես առաջինի դեպքում, այստեղ էլ նիստից առաջ նախագահող դատավոր Էդուարդ Նախապետյանը հայցվոր կողմի առարկության պատճառով ստիպված եղավ արգելել դատավարության ողջ ընթացքի տեսաձայնագրումը, անջատել տալով լուսաբանող հեռուստաընկերությունների տեսախցիկները:

Սկսված դատական նիստի սկզբում պատասխանող «ՉԱՊ» ՍՊԸ ներկայացուցիչ փաստաբան, ՀՀ փաստաբանների պալատի անդամ Կարեն Թումանյանը դատարանին ներկայացրեց հնարավոր վնասներից պատասխանողի ապահովման միջնորդություն: Խոսքն այն մասին է, որ հայցի ապահովման նպատակով տնտեսական դատարանը նախնական կալանք է դրել «ՉԱՊ» ՍՊԸ-ի դրամական միջոցների եւ ամբողջ գույքի վրա, որով ոչ միայն խափանվել է ընկերության բնականոն աշխատանքը, այլեւ վերջինս այդ պայմաններում չի կարող կատարել հարկային, պայմանագրային եւ այլ պարտավորությունները, դրանից բխող բոլոր բացասական հետեւանքներով: Ուստի պատասխանող կողմը միջնորդում էր այս ժամանակամիջոցում հայցվորից պահանջել վնասների փոխհատուցում:

Ընդմիջումից հետո դատարանն այս միջնորդությունը մերժեց: Ինչպես մեկնաբանեց փաստաբան Կ. Թումանյանը, ԳԱԼԱ-ի գործունեության, այն է` նրա կողմից տեղեկատվության հավաքման ու տարածման ազատության սահմանափակումը եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի խախտում է:

Տես էջ 2

Պուտինը` վարչապետ

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը, ելույթ ունենալով «Միասնական Ռուսաստան» կուսակցության համագումարում, չի բացառել երկրի կառավարությունը ղեկավարելը: Ըստ Պուտինի, իր այդ որոշումը կախված է նախագահական ընտրություններում Դմիտրի Մեդվեդեւի հաղթանակից: «Եթե Ռուսաստանի քաղաքացիները վստահեն Մեդվեդեւին, ապա ես պատրաստ եմ շարունակել իմ աշխատանքը նրա հետ», ասել է Ռուսաստանի նախագահը: «Միասնական Ռուսաստան» կուսակցությունը իր համագումարում պաշտոնապես առաջադրել է Դմիտրի Մեդվեդեւի թեկնածությունը որպես նախագահի թեկնածուի:

Նորից հանդիպեցին առաջինները

Ինչպես հաղորդել է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի առաջադրման քաղաքացիական նախաձեռնությունների գրասենյակից, կիրակի օրը` դեկտեմբերի 16-ին, Հայաստանի առաջին նախագահը իր տանը հանդիպել է «Ժառանգություն» կուսակցության նախագահ Րաֆֆի Հովհաննիսյանի հետ: Հաղորդվում է, որ շուրջ մեկ եւ կես ժամ տեւած զրույցի ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի ներկա քաղաքական իրավիճակին եւ առաջիկա նախագահական ընտրություններին վերաբերող հարցեր: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել շարունակելու այդ քննարկումները:

Արթուր Բաղդասարյանն էլ հանդիպեց դեսպանին

ՕԵԿ-ի գրասենյակից հաղորդում են, որ Արթուր Բաղդասարյանը հանդիպել է Հայաստանում Շվեդիայի Թագավորության դեսպան Հանս Գունար Ադենի հետ: Քննարկվել է առաջիկա նախագահական ընտրություններին առնչվող հարցերի լայն շրջանակ: Դեսպանի խնդրանքով Արթուր Բաղդասարյանը ներկայացրել է իր մոտեցումները նախագահական ընտրությունների, ինչպես նաեւ մի շարք ներքին եւ արտաքին հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Անընդհատ գումար պահանջելը դարձել է եկամուտի միջոց

Հյուսիսային եւ Գլխավոր պողոտաների բնակիչներից ոմանց համար

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Պարբերաբար կառավարության կամ Երեւանի քաղաքապետարանի շենքերի առջեւ բողոքի ցույցեր եւ հանրահավաքներ անցկացնող Հյուսիսային եւ Գլխավոր պողոտաների երկու-երեք տասնյակ բնակիչների դժգոհությունները մշտապես լսվել են զանգվածային լրատվամիջոցներով: Դժբախտաբար, մեր գործընկերներից քչերն են փորձել պարզել, թե նրանց ասածները որքանո՞վ են համապատասխանում իրականությանը, նրանց ունեցած հողամասից եւ բնակելի մակերեսից ո՞ր մասն է սեփականություն, որտե՞ղ պարզապես հաշվառված մարդիկ են առանց սեփականության իրավունքի, օտարման ժամանակ ինչ փոխհատուցում է տրվել կամ առաջարկվել Երեւանի քաղաքապետարանի կամ կառուցապատողների կողմից: Ժամանակին **«Ազգն»** անդրադարձավ Գլխավոր պողոտայի 4 հացադուլավոր կանանց ընտանիքների իրական պատմությանը, որից պարզվեց, որ նրանք արդեն մեկ անգամ այդ տարածքից նախկինում ստացել են բնակարան, սակայն վերադարձել եւ վերագրանցվել են նույն հասցեում: Չնայած դրան, նրանց առաջարկվել է ավելի մեծ գումար կամ բնակարանային փոխհատուցում, որին նրանք նախ համաձայնել են, ապա ավելի բարձր` անտրամաբանական պահանջներ ներկայացրել: Մի խոսքով, իրացման գոտիների վերոնշյալ բնակիչներից ոմանց համար անընդհատ գումար պահանջելը դարձել է եկամուտի միջոց, որի համար հարկ է ընդամենը հասարակական կազմակերպություններ ստեղծել եւ ցույցեր կազմակերպել:

Այդ մարդկանցից մեկը Վաչագան Հակոբյանն է, որի ստորագրած եւ նոտարական վավերացում ստացած պայմանագրին ինքներս ականատես եղանք: Այդ մարդու 227 քմ հողի եւ 39,5 քմ բնակտարածքը 2004-ին գնահատվել է 75 հազար դոլար: Ինչպես նշեցինք, նա համաձայնել է փոխհատուցման այդ գումարին, ստացել, սակայն անցել է մի քանի ամիս, «հանկարծ» սկսել է բողոքել եւ ցույցեր կազմակերպել:

Տես էջ 3

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

Նախագահը ուղղում է ԱԺ սխալնե՞րը

12 փոփոխություն՝ 4-ի դիմաց

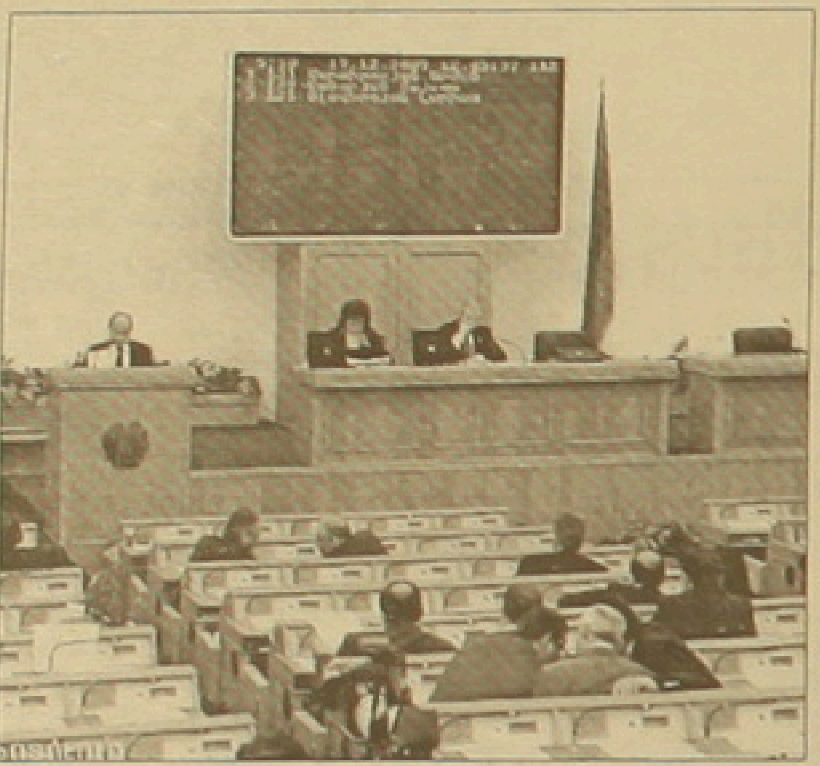

Նախագահ Քոչարյանը Ազգային ժողով էր վերադարձրել 2007 թվականի նոյեմբերի 28-ի նիստում ընդունված «ՀՀ ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը՝ առարկությամբ եւ առաջարկություններով: Երեկ հրավիրված արտահերթ նիստում նախագահի ներկայացուցիչ, արդարադատության նախարար Գեւորգ Դանիելյանը ներկայացրեց դրանք:

Առարկությունը վերաբերում է այն բանին, որ բոլոր ընտրությունների որոշումների հետ կապված վեճերը (բացի համայնքի ավագանու ընտրությունների արդյունքներից) լուծում է Սահմանադրական դատարանը. այդ մոտեցումը, առարկում է նախագահը, չի բխում սահմանադրության 100-րդ հոդվածից եւ հակասում է ԱԺ նույն նիստում ընդունված վարչական դատավարության օրենսգրքի 145 հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետին: Այդ հակասող կետը ԸՕ-ի 3-րդ հոդվածի 2-րդ կետն է, եւ դրան առարկելով՝ նախագահը 12 առաջարկ է անում. նախ՝ ընտրական վեճերը կարող են լուծվել վարչական դատավարության օրենսգրքի սահմանած կարգով եւ ժամկետներում, ապա մի շարք տեխնիկական առաջարկներ է անում, չմոռանալով վերջին՝ 12-րդ կետում նշել, որ այդ փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2008-ի հունվարի 1-ից:

Փոփոխությունների միակ ընդդիմախոսի դերը ստանձնեց «Ժառանգությունը», որի պատգամավորներն այս առաջարկների ընդունման հապճեպության մեջ վտանգներ տեսան՝ շտապողականությունը սպառնալիք է պարունակում ընտրական գործընթացի բողոքարկման առումով, եւ անգամ՝ նախագահի այս կարգի միջամտությունը կոռեկտ չէ (Լարիսա Ալավերդյանը սա ասաց որպես ոչ թե նախագահի քննադատություն, այլ պետական մարմինների, տվյալ դեպքում՝ խորհրդարանի պաշտպանություն):

«Ժառանգության» պատգամավորների բոլոր առարկություններն ամփոփեց խմբակցության քարտուղար Ստյոպա Սաֆարյանը:

Նա մտահոգություն հայտնեց, որ օրենսգիրքը փոփոխության է ենթարկվում հապճեպ, առանց մինչեւ վերջ պատկերացնելու դրա հնարավոր հետեւանքները ընդհանուր գործընթացների վրա, հասարակության զգալի հատվածն էլ տեղյակ չի լինելու, թե իր ընտրական իրավունքի վիճարկումն ի՞նչ հիմքերով է կատարվելու: Ըստ նրա՝ 4 հոդվածանոց օրենքի նախագծի վերաբերյալ երկրի նախագահի առարկությունները վերաբերում են շատ ավելի մեծաքիվ հոդվածների ու վերջնահաշվում տեսքով եւ բովանդակությամբ ներկայանում են իբրեւ միանգամայն նոր օրենսդրական նախաձեռնություն՝ այդ տեսանկյունից սահմանադրության անհայտ ինստիտուտի կողմից: Վարչական դատավարության օրենսգրքի ընթացակարգերն էլ, որոնք տակավին քննություն չեն բռնել իրականության մեջ, ազդելու են ընտրական գործընթացի մասնակիցների՝ ընտրողների իրավունքների պաշտպանության վրա. «Ամեն անգամ նախագծերին տեղեկանքներ են կցում, թե այդ օրենքի փոփոխությունն այլ օրենքներում փոփոխություն չի ենթադրում, մինչդեռ այս էլ որերորդ անգամ համոզվում ենք, որ այս տեղեկանքներն իրականում խաբկանք են»: Մի խոսքով, «Ժառանգությունը» դեմ էր նախագահի առաջարկներին:

Իսկ ՀՅԴ խմբակցության քարտուղար Սամվել Նիկոյանը «Ժառանգության» մտահոգությունները չափազանցված համարեց: Ասաց, որ ընդունելով վարչական դատավարության օրենքը՝ արդեն մանրամասն անդրադարձ է եղել ժամկետներին՝ ընտրական գործընթացի համար նախատեսված ժամկետները սահմանվել են հենց այնտեղ. «Եթե այդ փոփոխությունը չկատարենք ժամկետների առումով ընտրական օրենսգրքում հակասություն կլինի: Այս նախագծով ընդամենը տեխնիկական փոփոխությունների խնդիր է լուծվում», ասաց նա:

Արտահերթ ելույթ ունեցած ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանը նկատեց, թե երբ երկրի նախագահն անդրադառնում է օրենսգրքերի հակասություններին՝ այստեղ հապճեպության մասին խոսք լինել չի կարող: Հակառակը, մտահոգություն պետք է լինի, որ առարկությունն այս դահլիճում ընդունված օրենսդրական փաթեթի վերաբերյալ է, վարչական դատավարության օրենսգրքի եւ ընտրական օրենսգրքի միջեւ հակասությունները ԱԺ դահլիճում մատնացույց չեն արվել: «Նման բան չի արվել ոչ հանձնաժողովում, ոչ դահլիճում, ինչը ցավալի բան է: Առաջին հերթին մենք պետք է տեսնենք ԱԺ թերացումը: Նման հակասություններով փաթեթ այստեղ ընդունելն ու նախագահին ուղարկելը պետք է բացառվի: Այստեղից պետք է սկսենք քննարկումը», նկատեց ԱԺ նախագահը: Դեմ քվեարկողներին էլ զգուշացրեց, թե դեմ լինել, նշանակում է 2 ամիս հետո գնալ նախագահական ընտրությունների՝ ունենալով երկու օրենսգիրք, որոնք մեկը մյուսին հակասում են: «Ի՞նչ է, ընտրությունները հետաձգե՞նք», հռետորական հարց տվեց նա:

Միաժամանակ ԱԺ նախագահը համաձայնեց, որ մի փոքր յուրօրինակ առարկություն է ներկայացրել երկրի նախագահը՝ 12 հոդվածից բաղկացած առարկությունների մի փաթեթ, որով առաջարկվում է ընդունել ԸՕ-ի փոփոխությունների վերաբերյալ 12 հոդվածից բաղկացած օրենք, այլ ոչ թե՝ 4 հոդվածից. «Սա առաջին հայացքից ե՛ւ արտառոց է, ե՛ւ կարող է այն հարցադրումն առաջացնել, ինչը մեր գործընկերները ներկայացրին: Սակայն առաջարկում եմ չմոռանալ հարցի էությունը: Այս փաթեթում ԸՕ-ի փոփոխությունների նախագիծը կարող էր եւ չլինել, որովհետեւ սա հիմնական նախագիծ չէ, հիմնականը վարչական դատավարության օրենսգիրքն էր: Մյուսները, որոնք փաթեթի մեջ առաջանում են՝ հետեւանք են այդ օրենսգրքի»: Իսկ նախագահի առաջարկները, ըստ ԱԺ նախագահի, համապատասխանում են ԱԺ կանոնակարգին եւ սահմանադրությանը. «Ցավում եմ, որ այս դահլիճում քվեարկվելուց հետո ՀՀ նախագահին է ներկայացվել մի փաթեթ, որի մեջ հակասություններ կան, եւ ամեն ինչ պիտի անենք, որ նման փաթեթ չգնա նախագահի մոտ: Առանց սրանց մենք բողոքարկման մեխանիզմի լուրջ խնդիրներով կգնանք ընտրությունների, պարտավոր ենք շտկել այս դահլիճում թույլ տված սխալը», ավարտեց ԱԺ նախագահը:

Նախագահի ներկայացուցիչ Գ. Դանիելյանն էլ իր եզրափակիչ ելույթում չընդունեց, որ նոր խաղի կանոններ են թելադրվում: Որեւէ նոր կանոն չկա, վրիպակներն են ուղղվում, պնդեց նա:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ընտանիքի, մայրության եւ մանկության հիմնախնդիրների բարձրաձայնում

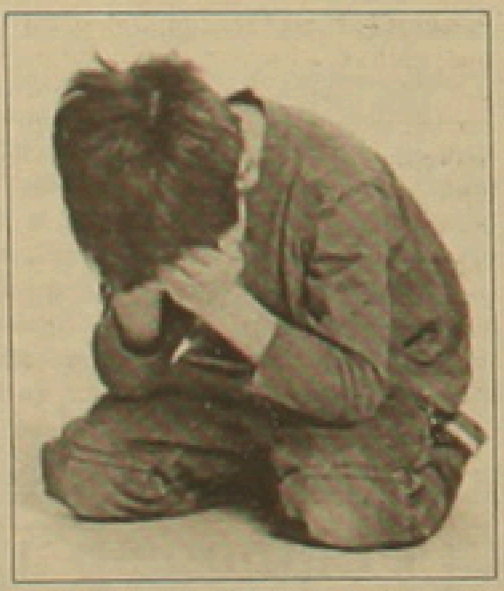

«Հայաստանի երիտասարդ կանանց ասոցիացիան» (ՀԵԿԱ) երեկ հավաքել էր տեղական ու միջազգային պետական եւ մասնավոր կառույցների ներկայացուցիչներին՝ քննարկելու երեխայի, մայրության եւ ընտանիքի հիմնախնդիրները: «Ինչպես դուք, այնպես էլ ես կարիք ունեի լսելու այս հիմնախնդիրների մասին նաեւ ձեզնից, որից հետո նախատեսում եմ ծրագրել այն գործողությունները, որով պետք է առաջնորդվենք հետագայում», նշեց ՀԵԿԱ-ի նախագահ Լիլիթ Ասատրյանը: Նա շահագրգիռ կառույցներին առաջարկեց ստեղծել մի փաստաթուղթ, որտեղ պետք է նշված լինեն անհրաժեշտ ու կարեւոր բոլոր միջոցառումները հանուն երջանիկ մանկության եւ կայուն ընտանիքների կայացման: Լիլիթ Ասատրյանը նաեւ հայտարարեց նոր քննարկման մասին, որ տեղի կունենա դեկտեմբերի 25-ին: Մինչ այդ կլոր սեղանի մասնակիցները ներկայացրին իրենց կառույցներում տարվող աշխատանքներն ու քննարկվող հարցի շուրջն առկա իրավիճակները տարբեր տեսանկյուններից: Մասնավորապես, մոր եւ մանկան առողջության պահպանման բաժնի պետ Կարինե Սարիբեկյանը, մեջբերումներ անելով Հայաստանում 2005 թվականի իրավիճակի նկարագրության UNICEF-ի զեկույցից, նշեց. «Հայաստանում մինչեւ 5 տարեկան երեխաների 50 տոկոսն ապրում է աղքատ ընտանիքներում: Դա նշանակում է, որ երեխան կարող է ունենալ թերսնուցում, որ հաշվվում է 13 տոկոս: Մենք ունենք սակավարյունության դեպքերի բավականին բարձր տոկոս: Յուրաքանչյուր երրորդ երեխա եւ յուրաքանչյուր չորրորդ կին թեթեւ սակավարյունություն ունի: Հետազոտությունների ժամանակ մենք շատ զարմացանք, երբ տեսանք որ սոցիալապես ապահով ընտանիքներում ապրող երեխաների մոտ 23 տոկոսը նույնպես սակավարյունություն ունի: Հետեւաբար խնդիրը ոչ միայն սննդի պակասն է, այլեւ մայրերի գիտելիքների եւ երեխային ճիշտ կերակրելու մշակույթի բացակայությունը: Վնասակար եւ մեծ տարածում ունեցող սովորությունները՝ տարատեսակ ֆաստֆուդները, հյութերը նոր խնդիր են, որ պետք է ուշադրության առարկա լինեն: Չնայած մանկական մահացությունների բարձր տոկոսը եւ սուիցիդը մեր նկարագրին հարիր չեն եղել եւ մեծ տարածում չունեն, առանձին դեպքեր արդեն արձանագրվել են Հայաստանում: Սա պետք է ահազանգի խնդրի առկայության եւ հնարավոր մեծացման մասին»: Բանախոսը խոսեց սեռավարակների երիտասարդացման եւ վաս սովորության, մասնավորապես ծխելու մասին: Խոսք գնաց նաեւ վարչապետի հատկացրած մեկ միլիարդի մասին, որ տրվել է մանկաբարձագինեկոլոգիական ոլորտում բարեփոխումների ակնկալիքով: Կ. Սարիբեկյանը նշեց, որ այդ գումարը պետք է ծառայի մասնագետների աշխատավարձերի բարձրացմանը: Նա հույս հայտնեց, որ դրանից հետո արդարացված խոստացումներն արդյունք կտան: Բանախոսը ցույց տվեց մի նկար, ուր պատկերված էր բարեկեցիկ մանկության եւ ապահով մայրության տունը: «Սա պետք է միասին կառուցենք», նշեց տիկին Սարիբեկյանը եւ հավաստիացրեց, որ տան կառուցման հիմքում երեք կարեւոր խնդիր կա՝ մայրերի գիտելիքները եւ հմտությունները, ծառայությունների բարելավումը, մատչելիությունը, որակը: Բայց ամենակարեւորը երկրի սոցիալ տնտեսական կյանքի բարելավումն է:

ՀՕՖ-ի «Երեխաների կենտրոնի» տնօրեն Միրա Անտոնյանն էլ բարձրաձայնեց թափառաշրջիկ ու դժվար երեխաների խնդիրների մասին: «Ոչ ահազանգող վիճակագրությունն այստեղ երեխաների մասին առավել շատ խոսում է ոչ թե սոցիալ-տնտեսական բարվոք վիճակի, այլ այն մասին, որ նման երեխաներին մենք ուղղակի չենք կարողանում հայտնաբերել, հետեւաբար մեր թեժ գիծը, երեխայի պաշտպանության բաժինների առկայությունը, եւ հուսով եմ, նաեւ մեր համայնքային սոցիալական ծառայությունների առկայությունը այն օղերն են, որոնք ի վերջո կնպաստեն, որ երեխայի պաշտպանության համակարգը միս ու արյուն առնի: Ունենք ինչ-որ բաներ, բայց դրանց աշխատանքը դժվար է գնահատել կանոնավոր»: Մ. Անտոնյանը խոսեց խնամատար ընտանիքների նոր համակարգի ձեւավորման մասին: «Լքվող երեխաները շատանում են, նշեց նա, բայց ստեղծում ենք երեխայի համար այլընտրանքային ընտանիքում մեծանալու հնարավորություն, ինչը, ճիշտ է, սեփական ընտանիք չէ, բայց միջանկյալ մի վիճակ է, որն անպայման մանկատան համեմատությամբ գերադասելի է: Ուրախությամբ նշեմ, որ մեր հանրությունում կան ընտանիքներ, որոնք անգամ անվճար պատրաստ են խնամել ուրիշի երեխային: Մենք հիմա խնդիր ունենք բացահայտելու նման ընտանիքներին, քաջալերել ու սատարել նրանց, որ կարողանան այդ ռեսուրսը ճիշտ օգտագործել: Տեսեք, միայն Գեղարքունիքի եւ Լոռու մարզում իրազեկման աշխատանքներին արձագանքեցին մոտ 300 ընտանիքներ: Այս պահին 28 երեխաներ գտնվում են խնամատար ընտանիքներում, որոնցից 25-ի համար վճարում ենք: Բացի այդ, մենք կարճաժամկետ խնամատարության ծրագիր էլ ունենք, որը միանշանակ պետք չէ ընդունել, քանի որ այս ծրագրի իրականացման համար խնդիրներ կան», նշեց բանախոսը: Նա խոսեց նաեւ հոգեբանական խնդիրներ ունեցող երեխաների մասին, որոնց թիվն ավելացել է: Ուշադրությունից չեն վրիպել նաեւ նման խնդիրներ ունեցող ծնողները: «Ասել, որ ոչինչ չի արվում՝ սխալ կլինի, փաստել, որ ամեն ինչ է արվում, դարձյալ սխալ կլինի», նշեց բանախոսը:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

ԳԱԼԱ ՀԸ. Դատական արար երկրորդ

1-ին էջից

Միաժամանակ՝ պատասխանողի ներկայացուցիչը դատարանի մերժման որոշման մեջ դրական համարեց այն կետը, ըստ որի ընկերության հնարավոր վնասների փոխհատուցողը կարող է լինել պետությունը: Միջնորդության մերժումից հետո պատասխանող կողմը հանդես եկավ հարկայինի կազմած ակտը (հայցապահանջի հիմքը) անվավեր ճանաչելու հակընդդեմ հայցով: Սրանով դատական նիստը հետաձգվեց եւ կշարունակվի այսօր:

Խոսքի ազատության եւ ԳԱԼԱ ՀԸ հասարակական պաշտպանության շտաբը երեկ տարածեց մի հայտարարություն, որում հիշեցվում է դեկտեմբերի 13-ին Գյումրու քաղաքապետի հետ ձեռք բերված նախնական համաձայնության մասին, ըստ որի շտաբի համակարգող Լեւոն Բարսեղյանի մասնակցությամբ պետք է կնքվեր եռակողմ պայմանագիր, Լ. Բարսեղյանը անձամբ վճարեր ԳԱԼԱ-ի կողմից անցած 2,5 տարիներին քաղաքի հին հեռուստաաշտարակի շահագործման դիմաց համապատասխան գումար, քաղաքապետարանը հրաժարվեր դատական հայցից եւ ԳԱԼԱ-ի հետ կնքեր աշտարակի վարձակալման նոր պայմանագիր: Ըստ շտաբի հայտարարության՝ երեկ քաղաքապետարանի լրատվության բաժնի պետը Լ. Բարսեղյանի հետ կայացած հեռախոսազրույցում հայտնել է, որ քաղաքապետարանը անցած ժամանակահատվածի համար միջնորդ կողմից՝ Լ. Բարսեղյանից պահանջում է 200 հազար դրամ յուրաքանչյուր ամսվա համար: Այդ հաշվարկով ընդհանուր գումարը կազմում է 5,4 մլն դրամ: Այս գինը, ըստ հայտարարության հեղինակների, անհիմն է եւ դիտավորյալ ուռճացված, ոչ մի ընդհանուր բան չունի շուկայում գործող համանման ծառայությունների գների հետ, հետեւաբար «համաձայնագիրը տապալելու փորձի խորամանկություն» է, ինչը քաղաքապետարանի հետ որեւէ բանակցություն շարունակելու տեղ չի թողնում:

Այլեւս ապացուցված համարելով, որ «Գյումրու քաղաքապետարանը քաղաքապետի գլխավորությամբ լիովին ինտեգրվել է ԳԱԼԱ հեռուստաընկերությունը եթերազրկելու խոշոր դավադրության մեջ», շտաբը տեղեկացնում է, որ եռակողմ համաձայնագրի առաջարկն այնուամենայնիվ մնում է ուժի մեջ:

Գ. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԷ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՒՅՐ ՅԱԿՈԲՅԱՆ /հեռ 529221
Հաշվապահություն (գովազդ) /հեռ 582960
Լրագրողների սենյակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայություն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիվ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
Գ կամ PR նշումով լույս տեսած նյութերը գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Հայ-հնդիկ-ռուսական հարսանիք Գրանդ եւ Քենդի փղիկների համար

Բոլոր ավանդույթներով եւ նվիրումով

Կիրակի օրը կենդանաբանական այգում տեղի ունեցավ աննախադեպ բարի եւ յուրօրինակ միջոցառում՝ «Գրանդ հոլդինգի» նախագահ Հրանտ Վարդանյանը, հավատարիմ իր խոստմանը, կազմակերպել էր Գրանդ եւ Քենդի փղիկների հարսանիքը: Կենդանաբանական այգին երեւի իր ողջ պատմության ընթացքում այդքան մարդաշատ, ավելի ճիշտ՝ մանկաշատ չէր եղել: Նորին զանգված բարձրացրող առանց այդ էլ միշտ խցանված Մյասնիկյան փողոցը գերբեռնված էր, իսկ երթուղային տաքսիների ուղեւորները մեծ մասամբ փոքրիկներն էին:

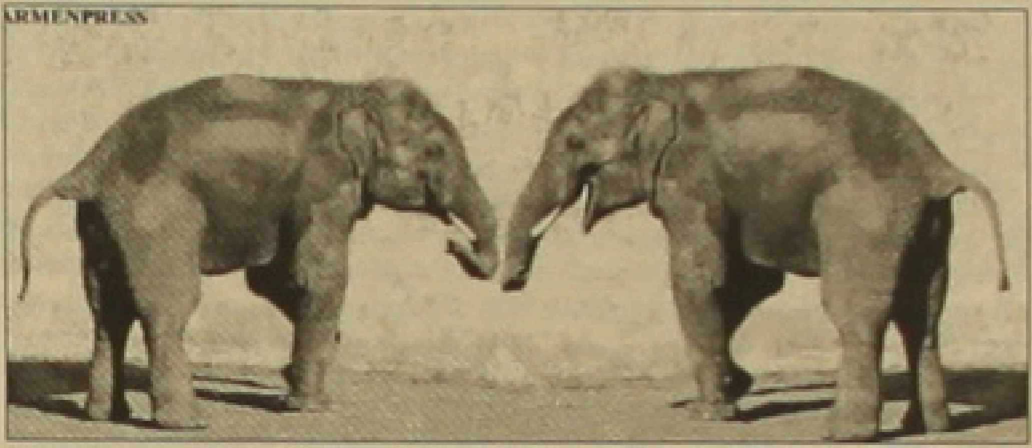

ARMENPRESS

ARMENPRESS

Միջոցառման պրոդյուսեր, ռեժիսոր Մամիկոն Ղասինյանի խոսքով, միջոցառումը երեք երկրների ավանդները է պարունակում: Քանի որ «հարսը» Ռուսաստանից է, հնչեցին ռուսական երգեր, փեսայի կողմը՝ Հայաստանը, հայկական հարսանիք արեց, եւ քանի որ փղերի երկիրը Հնդկաստանն է, ընկերության հրավերով Հայաստանում հնդկական համայնքի ներկայացուցիչներն էլ հնդկական արարողության մասը կատարեցին:

Հայաստանում ապրող 700 հնդիկներից մի ներկայացուցչություն՝ առաջնորդ Ավքելխանի ղեկավարությամբ կատարեց հնդկական հարսանեկան ծիսակարգ:

«Հնդկաստանում շատ է լինում փղերի հարսանիք, այստեղ առաջին անգամ է, այնպես են անում, ինչպես Հնդկաստանում. կրակի շուրջը 7 անգամ պտտվում ենք, ծաղիկների թերթեր թափում»:

«Գրանդ հոլդինգ» ընկերության նախագահ **Հրանտ Վարդանյանը** լրագրողների հետ զրույցում ասաց, որ փղերն ապրում են հոտերով եւ այդ իսկ պատճառով իրենք շարունակելու են փղիկների որոնումը: «Թող աշխարհն իմանա, որ հայ մարդը ոչ միայն հայ ընտանիք ստեղծել, այլեւ նախապեսական ձեւով փղիկների հարսանիք էլ կարող է անել: Թող հայ ընտանիքներն այս միջոցառումներով միշտ ուրախանան: Մենք հիմա Շրի Լանկայից եւ ամբողջ աշխարհից փնտրում ենք հարսնացուներ: Եվս երկուսն ենք բերելու, որովհետեւ փղերն ամբողջ աշխարհում հոտերով են ապրում: Մեր Գրանդիկին 3 հարսնացուն, ինձ թվում է, կբավարարի: Մյուսներին բերելուց էլ հարսանիք ենք անելու՝ ավելի կազմակերպված, ավելի լավ, սա առաջին անգամ էր», ասաց Հրանտ Վարդանյանը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Ինչ միջոցառումներ են լինելու Ամանորին Երեւանում

Ամանորյա միջոցառումների ծրագիրը երեկ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի ժամանակ ներկայացրեց Երեւանի քաղաքապետարանի մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչության պետ Կամո Մովսիսյանը: Ըստ նրա, տոնական հանդիսությունները կսկսվեն դեկտեմբերի 31-ի ժամը 21-ին: Նոր տարվա գալուստը կնշվի հրավառությամբ: Կնշվեն նաեւ՝ հունվարի 6-ին Սուրբ Ծնունդը, հունվարի 13-ին հին Նոր տարին, իսկ այդ ընթացքում Հանրապետության հրապարակում երեխաների համար պատրաստված կլինի «հեքիաթ քաղաք»: Երեւանի ամբողջ տարածքում, բոլոր համայնքներում կազմակերպվելու են միջոցառումներ, որպեսզի ամբողջ քաղաքում մթնոլորտը տոնական լինի: Ինչպես նշեց վարչության պետը, այդ ամենի համար հատկացված է մոտ 25 մլն դրամ: Երկրի գլխավոր տոնածառը պատրաստ կլինի դեկտեմբերի 20-ին: Հանրապետության հրապարակում ներկայումս տեղադրվող տոնածառը, ըստ քաղաքապետարանի պատասխանատուի, պատրաստված է եղեւնիների ճյուղերից: Ոչ մի ծառ այդ նպատակով չի հատվել:

Կամո Մովսիսյանը, ի պատասխան լրագրողներից մեկի այն դիտարկման, թե անցյալ տարի Հանրապետության հրապարակի Ջմեռ պապիները հակասանիտարական տեսք ունեին, հավաստիացրեց, որ այս տարի այդպես չի լինի եւ նրանք կհամապատասխանեն սանիտարական բոլոր պահանջներին: Հավանաբար կլինեն սափրված, կոստյումով եւ փողկապով:

Ա. Մ.

Սոցապահովագրության եւ կենսաթոշակային համակարգի բարելավմանն ուղղված եւս մեկ ծրագիր

Սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամի (ՍԱՊՀ) նախագահ **Վազգեն Խաչիկյանն** ու ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության (ՄԶԳ) սոցիալական պաշտպանության համակարգերի հզորացման (ՍՊՀՀ) ծրագրի տնօրեն **Էմի Ռեմմը** երեկ ստորագրեցին գործակցության համաձայնագիր: Սոցիալական պաշտպանության համակարգերի հզորացման (ՍՊՀՀ) ծրագիրն իրականացնում է «Սըրմիզիս գրուպ» ընկերությունը:

Վազգեն Խաչիկյանն ընդգծեց, որ երկրորդ փուլի բարեփոխումների միջով անցնող մեր երկրի համար խիստ կարեւոր է չկրկնել նույնատիպ բարեփոխումների միջով անցած մյուս երկրների սխալներն, ուստի միջազգային կառույցների թե՛ տեխնիկական, թե՛ ֆինանսական աջակցությունը կարեւոր է: Ծրագիրն ուղղված է կենսաթոշակային եւ սոցիալական ապահովագրության համակարգի, ոլորտի վարչարարության բարելավմանը, ինչպես նաեւ սոցիալական ոլորտում իրականացվող աշխատանքի թափանցիկացմանը:

Կենսաթոշակային համակարգի արդիականացման եւ նորացման ՍՊՀՀ ծրագիրը, դոկտոր Ռեմմի խոսքով, լավ նորություն ունի Հայաստանի ժողովրդի համար՝ կբարելավվի հաճախորդների սպասարկման մակարդակը, կապահովվի թափանցիկություն: Էմի Ռեմմին նշեց, որ այս ծրագիրն իրականացվել եւ իրականացվում է բարեփոխումներ անցկացնող աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում: Ծրագրի տնօրենի ներկայացմամբ, ՍՊՀՀ ծրագիրը տեխնիկական աջակցություն է տրամադրում սոցիալական պաշտպանության ոլորտի 4 կարեւորագույն օղակներին՝ սոցապահովագրությանը, զբաղվածության ծառայություններին, աշխատանքի անվտանգությանն ու սոցիալական օժանդակություն ցուցաբերում բնակչության անապահով խավերին:

Բոլոր ոլորտներում կա այդ աջակցության կարիքը, եւ Վազգեն Խաչիկյանը հույս հայտնեց, որ ժողովուրդը կզգա ծրագրի արդյունավետությունը: Վաս չէր լինի իհարկե, որովհետեւ ժողովրդին իսկապես շոշափելի արդյունքներն են հետաքրքրում, ոչ թե գեղեցիկ ծրագրերը:

Գ. Գ.

Այսօր

- Ժամը 9.30-ին «Կոնգրես» հյուրանոցում՝ աշխատաշուկայի խնդիրներին նվիրված համաժողով նախարար Աղվան Վարդանյանի մասնակցությամբ:
- Ժամը 10.00-ին՝ Ազգային ժողովի արտահերթ նիստ:
- Ժամը 11.00-ին ԳԱԱ-ում տեղի կունենա 2007 թվականի միջազգային եւ հանրապետական օլիմպիադաների մասնակից աշակերտների, ուսուցիչների եւ հաղթողների պարգեւատրման արարողությունը:
- Ժամը 12.00-ին «Փաստարկ» ակումբում տեղի կունենա ՍԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանի մամուլի ասուլիսը:
- Նույն ժամին «Հայելի» ակումբի հյուրն է Վազգեն Մանուկյանը:
- Մեկ ժամ անց «Հայացք» ակումբի հյուրն է Ահարոն Ադիբեկյանը: Թեման՝ «Նախագահական ընտրություններ-2008»:
- Ժամը 13.00-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (Բաղրամյան 40) առաջին անգամ Հայաստանում տեղի կունենա խոհարարների մրցույթ:
- Ժամը 13.30-ին ԱԺ 334 սենյակում կկայանա ԱԺ փոխնախագահի Արեւիկ Պետրոսյանի մամուլի ասուլիսը:
- Ժամը 14.00-ին «Անի» հյուրանոցում կներկայացվեն կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձեւերի վերացման ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի կատարման ուսումնասիրության արդյունքները:
- Նույն ժամին «Ուրբաթ» ակումբում տեղի կունենա ազատամարտիկ Վարդան Բախշյանի զոհվելու 16-ամյակին նվիրված հիշատակի միջոցառում:
- Ժամը 15.00-ին ՀՀ ԱԳՆ մամուլի սրահում տեղի կունենա Վարդան Օսկանյանի մամուլի ասուլիսը:
- Ժամը 16.00-ին Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարանում տեղի կունենա տուն-թանգարանի 40-ամյակին նվիրված հանդիսություն:

Անընդհատ գումար պահանջելը դարձել է եկամուտի միջոց

1-ին էջից

«Եթե այդ մարդուն փոխհատուցումը չէր բավարարում, ապա ինչո՞ւ էր կնքել պայմանագիրը, իր ձեռքով գրել եւ նոտարական վավերացման ներկայացրել, որ ինքը միակ սեփականատերն է եւ պատասխանատվություն է կրում որոշման համար: Նա հիմա ասում է՝ ես չեմ ուզել, ինձ ստիպել են: Ո՞վ է ստիպել եւ ինչպե՞ս: Նա կես տարի հետո զղջացել է, ասելով, որ իրեն ցածր են վճարել ներկայիս գների համեմատ: Եթե այդպես դատենք, ապա վաղն այսօրվա գինը ցածր կլինի: Բոլորիս հայտնի է, թե ինչ գնային աճ է տեղի ունեցել անշարժ գույքի շուկայում», ասում է Երեւանի փոխքաղաքապետ Կարեն Դավթյանը, ավելացնելով, որ հետագայում, Ներառյալ հետ վերադարձված եկամտահարկն, այդ գումարը կազմել է մոտ 82 հազար դոլար:

Ընդհանուր առմամբ, Հյուսիսային եւ Գլխավոր պողոտաներում մոտ 3000 պայմանագրեր կնքածներից եւ փոխհատուցում ստացածներից մոտ 5-7 տոկոսն են բողոքողները: Ընդ որում, փոխքաղաքապետն ընդունում է, որ եղել են մարդիկ, որ մասնակիորեն տուժել են: Դրանք այն մարդիկ էին, ովքեր միայն գրանցված էին եւ տվյալ գույքը նրանց սեփականությունը չէր: Այդ մարդիկ այն ժամանակ ստանում էին 3500 դոլար հատկացված գումար, իսկ եթե միայնակ անձ էր՝ 6 հազար դոլար: Երկուերեք անձի դեպքում այդ փոխհատուցումը այն ժամանակվա մեկ սենյականոց բնակարանի գինն էր: Մոտ 60 այդպիսի մարդիկ կային, որոնք սեփականատերեր չէին: Հետագայում, երբ բնակարանների գները բարձրացան, իսկ այդ մարդիկ իսկապես մնացին առանց բնակարանի, Երեւանի քաղաքապետարանը որոշում ընդունեց լրացուցիչ օգնություն տալ նրանց: Կարեն Դավթյանի հավաստմամբ, այդ մարդիկ այսօր արդեն ունեն բնակարաններ եւ նրանցից ոչ ոք ցույցերին չի մասնակցում:

«Օբյեկտիվորեն, եղել են նաեւ դեպքեր, երբ մարդիկ գումարը փուլերով են ստացել եւ շուկայում գները փոխվել են, բայց քաղաքապետարանն ամեն անգամ առանձին-առանձին անդրադարձել է այդ հարցերին եւ օգնություն է ցուցաբերել, նկատի ունենալով շուկայում ստեղծված իրավիճակը: Ներառյալ նաեւ այն 10 տոկոս եկամտահարկը, որ հետ է վերադարձվել», նշում է փոխքաղաքապետը: Սակայն դրանց կողքին կան մարդիկ, որոնք ստացել են խոշոր փոխհատուցումներ եւ եկել կրկին ցույց են արել, տարբեր պատճառաբանություններով պահանջելով կրկին ավելացնել տրված գումարը՝ իբր չեն հասցրել տուն գնել կամ վիրահատության են ենթարկվել, կամ ընտանիքի մյուս անդամների համար հավելյալ տուն կամ գումար են պահանջում: Իսկապես տխրահռչակ բիզնես: Ընդ որում, այդ մարդկանցից շատերը, ինչպես արդեն նշեցինք, արդեն մեկ անգամ խորհրդային վերջին տարիներին, երբ այս տարածքը դարձյալ իրացման գոտի էր ճանաչված, բնակարան ստացել են, բայց կրկին վերադարձել ու գրանցվել այս հասցեում: Քաղաքապետարանը չի գնացել նրան, որ մեկ առ մեկ բացահայտի, թե ո՞վ եւ ե՞րբ է բնակարաններ ստացել այդ տարածքից: Սակայն նման «մանրուքները» մերօրյա օտարերկրյա ներդրողների համար նշանակություն չունեն:

Մեկ այլ հասարակական կազմակերպություն ստեղծած, Գլխավոր պողոտայի բնակիչ Սեդրակ Բաղդասարյանին պատկանող 55 քմ շինություն եւ 77 քմ վարձակալած (ոչ սեփական) հողի գնահատման արժեքը 2005-ին կազմել էր 43 հազար դոլար: Այսինքն, նրա շինության 1 քմ-ի արժեքը կազմել է 770 դոլար, որն այդ տարվա Կենտրոն համայնքի միջին շուկայական գնից բարձր է եղել: Դրա մեջ ընդգրկված է եղել նաեւ մոտ 20 հազար դոլար կազմող խրախուսման գումարը: Սակայն քանի որ նա համաձայն չի եղել այդ գնին եւ վտարվել է այդ տարածքից, խրախուսման գումարը չի ստացել: Անցած տարիներին, ինչպես հայտնեց Երեւանի փոխքաղաքապետը, մշտապես բանակցել են ինչպես Վաչագան Հակոբյանի, այնպես էլ Սեդրակ Բաղդասարյանի հետ՝ փոխհամաձայնության գալու համար: Մասնավորապես վերջինիս, չնայած վտարված լինելուն, առաջարկվել է ավելի բարձր գին՝ 90 հազար դոլար, որին նա համաձայնել է, հետո նրա կինն ասել է, որ ինքը համաձայն չէ այդ գումարին: Բանակցությունների հաջորդ փուլին Սեդրակ Բաղդասարյանին առաջարկվել է 120 հազար դոլար: Սակայն վերջինս հիմա արդեն պահանջում է 160 հազար դոլար:

Սեդրակ Բաղդասարյանը, ունենալով ներքին ընտանեկան խնդիրներ, ցանկանում է, որ քաղաքապետարանը բավարարի նաեւ իր եղբորն ու կնոջը: «Սակայն եկեք ճիշտ հասկանանք: Հնարավոր չէ բոլոր պահանջները բավարարել: Գույքային փոխհատուցման տարբերակն էլ է քննարկվել: Սակայն մեկ տունը չի կարող երեք տուն դառնալ: Գնահատվածից կրկնակի ավելի, անգամ դրանից էլ ավելի է առաջարկվել, բայց համաձայնության չենք եկել: Հիմա էլ նրա ընտանիքը բաժանվել է այլ մասերի եւ նրա պահանջած նոր բնակարանների քանակը գնալով ավելանում է», ընդգծում է Կարեն Դավթյանն, ավելացնելով, որ եթե Սեդրակ Բաղդասարյանը դիմի, ապա կստանա նաեւ խրախուսման գումարը: Այլապես հնարավոր չէ, անհավասար պայմաններ են ստացվում մյուսների համար: «Եթե ինչ-որ մեկը իրեն առաջնորդ է համարում, չի նշանակում, որ ավելին պետք է ստանա, քան մյուսները», մեր զրույցի վերջում իր վրդովմունքը հայտնեց փոխքաղաքապետը:

Ստեփան Պալասանյան

Ծննդյան 170-ամյակի առթիվ

Արեւելյան աշխարհաբարի գիտական քերականության հիմնադիր, նշանավոր լեզվաբան ու գրականագետ, պատմաբան ու հրապարակախոս, ուսուցիչ ու մանկավարժ Ստեփան Պալասանյանը 19-րդ դարի 60-80-ական թվականների հայ մտավորականության փաղանգի ականավոր ներկայացուցիչներից է: Նա այն առաջադեմ մտածողներից էր, որ ազգապահպանության հիմքը, ազգի հոգեւոր մշակույթի ու քաղաքականության վերելքի կարեւորագույն միջոցները համարում էր ազգային լեզուն, ազգի պատմությունն ու կրոնը: Եվ նա իր կյանքի 30 տարիների մանկավարժական գործունեությունն ու գիտական աշխատությունները նվիրել է այդ սրբազան գործին:

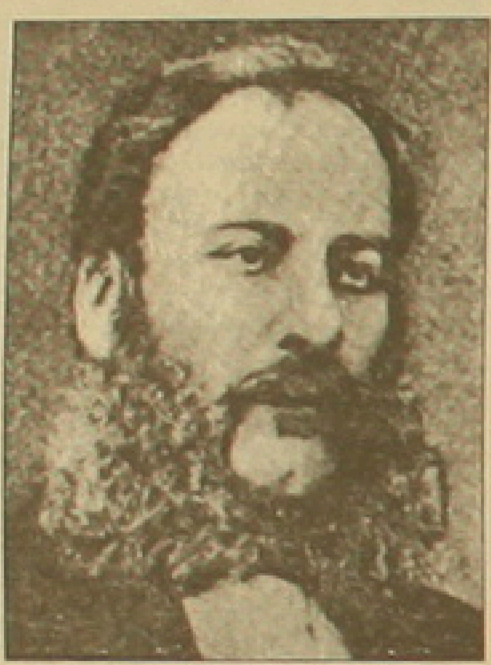

Ստեփան Հովհաննեսի Պալասանյանը ծնվել է 1837-ի դեկտեմբերի 5-ին Ռումինիայի Բոտոշան քաղաքում: Սկզբնական կրթությունն ստացել է իր քաղաքի քահանա Պ. Հակոբյանի մոտ, 1852-55-ին սովորել է Փարիզի Մուրադյան վարժարանում, աշակերտել է Գաբրիել արք. Այվազովսկուն, Ա. Գալֆայանին, Ս. Թեոդորյանին, ապա ուսումը շարունակել է իր ուսուցիչների հիմնած Հայկազյան վարժարանում (Փարիզ), 1858-ին հրավիրվել է Թեոդոսիա եւ պաշտոնավարել է Խալիպյան դպրոցում: Այստեղ աշխատելիս առաջադիմական ոգով հոդվածներ է տպագրել «Մասյաց աղավնի» պարբերականում, որի պատճառով էլ գժտվել է իր ուսուցիչ Գաբրիել արք. Այվազովսկու հետ եւ մեկնել է Նոր Նախիջեւան: Այստեղ ընկերների հետ հիմնել են նոր դպրոց, որտեղ 3 տարի աշխատելուց հետո՝ 1863-ին, աշխատանքի է անցնում Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցում՝ դասավանդելով հայոց լեզու, հայոց ընդհանուր պատմություն, հայ գրականություն եւ ֆրանսերեն: 1869-ին Պալասանյանը մի խումբ ընկերների հետ Թիֆլիսում հիմնում է Գայանյան օրիորդաց դպրոցը, որտեղ լուսավորիչ-մանկավարժ նա շատ կարեւոր տեղ էր տալիս աղջիկների կրթությանը: 1881-ից մինչեւ կյանքի վերջը՝ 1889 թվականը նա որպես մանկավարժ աշխատում է Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանում՝ դասավանդելով հայոց լեզու, հայ եւ ընդհանուր գրականություն, հայոց պատմություն եւ ֆրանսերեն:

Թիֆլիսում աշխատած 18 տարիները շատ բեղուն եղան գիտնականմանկավարժի համար. նա բազմաթիվ հոդվածներ տպագրեց «Կռունկ», «Մասյաց աղավնի», «Մեղու Հայաստանի», «Մշակ», «Փորձ», «Արարատ» եւ այլ հանդեսներում: Հոդվածներից բացի Պալասանյանը Թիֆլիսում աշխատած տարիներին հրատարակեց նաեւ մայրենի լեզվին ու հայոց պատմությանը նվիրված մի քանի արժեքավոր մենագրություններ, որոնք ուղեցույց եղան նույն հարցերով հետագա ուսումնասիրողների համար: Նշենք դրանցից մի քանիսը՝ «Գործնական քերականութիւն հայերէն լեզուի» (Թիֆլիս, Ա, Բ հատորներ, 1869), «Ընդհանուր տեսութիւն արեւելեան նոր գրաւոր լեզուի հայոց» (Թիֆլիս, 1870), «Քերականութիւն մայրենի լեզուի հայոց» (Թիֆլիս, 1874):

1865-ին լույս տեսած նրա «Պատմութիւն հայոց գրականութեան» դասագիրքը նվիրված է հայ ժողովրդական բանահյուսությանը, իսկ հետմահու լույս տեսած «Պատմութիւն հայոց» աշխատությունը, որն ունեցավ չորս հրատարակություն (1890, 1895, 1911, 1920), մի ամբողջական դասագիրք է հայ ժողովրդի ողջ պատմության: Նա այստեղ պատմական անցքերը քննում է իրենց ծագման ու զարգացման գործընթացում՝ կապված ժողովրդի տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային կյանքի հետ՝ սկսած հայ ժողովրդի ծագումից մինչեւ իր օրերը: «Ազգի պատմությունը այն հիմքն է, որի վրա խարսխված է ազգի կողմից իր անցյալի ճանաչումը, ներկայի ըմբռնումը եւ ապագայի ուղիների որոնումը», գրում է Պալասանյանը:

Այս գիրքը տարիներ շարունակ հայկական դպրոցների եւ բուհերի համար ծառայել է որպես դասագիրք:

Իր սաներին ֆրանսերենը լավ սովորեցնելու համար նա գրել է նաեւ «Ֆրանսերէնի այբբենարան եւ սկզբնական ընթերցանութիւն» դասագիրքը (Թիֆլիս, 1865): Աշակերտներից շատերի պատմելով՝ իրենք գրեթե ազատ խոսում, գրում ու կարդում էին այդ լեզվով:

Մեծ մանկավարժն ու գիտնականը անգերազանցելի էր նաեւ գրական քննադատության ասպարեզում: Մ. Նալբանդյանից հետո նա մեր առաջին գրաքննադատն է եղել: Այս բոլորին զուգահեռ նա կատարել է նաեւ թարգմանություններ:

Ստ. Պալասանյանի նորարարությունը առանձնապես դրսեւորվել է լեզվաբանության ասպարեզում. նա առաջինն էր, որ հետեւելով հայսնի լեզվաբան-հայագետ Արսեն Այտընյանի տեսությանը, հիմք դրեց արեւելահայերենի աշխարհաբարի գիտական քերականությանը՝ առաջին անգամ համակարգված ներկայացրեց արեւելահայերենի հնչյունական համակարգը, բառակազմությունն ու իմաստաբանությունը եւ քերականությունը՝ իր երկու բաժիններով (ձեւաբանություն եւ շարահյուսություն)՝ իրենց քերականական կարգերին բնորոշ առանձնահատկություններով: Ազգի լուսավորության ու գոյատեւման հիմքը համարելով ազգային լեզուն (առանց լեզվի ազգ չկա) մեծ ազգասերը նախ դեմ էր օտարաբանություններին. «Իհարկե, մեծ թեթեւամտություն է օտար լեզվի բառերը գործածել, երբ նույն նշանակություն ունեցող բառեր կարելի է գտնել մայրենի լեզվի մեջ», գրում է նա իր «Ընդհանուր տեսութիւն արեւելեան նոր գրաւոր լեզուի հայոց» (Թիֆլիս, 1870, էջ 20-ում), մինչդեռ այսօր մեր թե՛ գրավոր եւ թե՛ բանավոր լեզուն հեղեղված է խայտառակ օտարաբանություններով: Իհարկե, նա դեմ է նաեւ ծայրահեղ մաքրամոլությանը (ն. տ. էջ 21): Նա բառը դիտում է իբրեւ նյութական-հնչյունական ձեւի եւ իմաստի (ձեւ+բովանդակություն) միասնություն, իբրեւ «հոգի եւ մարմին»:

Լեզվի ձեւաբանական մակարդակում նա քննում է աշխարհաբարի խոսքի մասերը, ընդ որում, այս տեսմինը առաջինը Պալասանյանն է ներմուծել աշխարհաբարում՝ մասունք բանիի փոխարեն: Նա մեր լեզվում ներմուծել է նաեւ ենթակա եւ ստորոգյալ տեռմինները, իսկ նախադասություն տեռմինը վերցրել է Այտընյանից:

Աշխարհաբարի ձեւաբանական համակարգում Պալասանյանը քննում եւ ընդունում է 10 խոսքի մաս, 7 հոլով, 3 հոլովում եւ բայական 4 լծորդություն: Նա դերբայը դիտում է առանձին խոսքի մաս:

Շարահյուսական մակարդակում նա սահմանում է նախադասությունը, ապա բերում է դրա բոլոր տեսակները, որոնք այժմ ընդունված են մեր բոլոր դասագրքերում, խոսում է նաեւ դերբայական դարձվածի մասին որպես բարդ նախադասության կրճատման արդյունք (իհարկե, միշտ այդպես չէ):

Ստ. Պալասանյանի ոչ միայն լեզվական, այլեւ հասարակագիտական հայացքները այսօր էլ ունեն արդիական հնչեղություն. նա իր պատմական աշխատություններում հաճախ է խոսել գաղթերի կործանարար ազդեցությունների մասին:

Մեծ գիտնականն ու մանկավարժը, հայրենասերն ու հասարակական գործիչը մահացել է 1889-ի փետրվարի 19-ին Էջմիածնում՝ 52 տարեկան հասակում, թաղված է Ս. Գայանե տաճարի հյուսիս-արեւելյան մասում:

ԽՈՍՐՈՎ ԲԱԳՐԱՏՅԱՆ

Ժամանակակից կանայք եւ նրանց առողջ ժամանցը

«Ընկեր Աշոտը» պարուսույց է: Ինչպես ինքն է հաստատում, իր սաները 6-66 տարեկաններ են: Նա չի կասկածում: Նրա ղեկավարած պարային խմբերից մեկը բացառիկ է: Նախ՝ բոլորը սանուհիներ են, երկրորդ՝ նրանց տարիքը սկսվում է 34-ից, երրորդ. «Ավելի հեշտ է նրանց հետ պարապել, որովհետեւ չնայած չափահաս ու կայացած այս տիկնայք էլ մանկանում են պարելիս, այնուամենայնիվ, ավելի շուտ են ըմբռնում ասածս եւ բոլորովին քմահաճ չեն, ինչպես փոքրերը», ասում է պարուսույցը: Նրա եզրակացությունը մեկն է՝ չափահաս սանուհիները պարում են գերազանց, ընդ որում ոչ միայն հայկական, այլեւ լատինամերիկյան պարեր, չա-չա-չա, ջայֆ ...

Վեհանուշ Փունարջյանը 54 տարեկան է: Աշխատում է Ազգային պատկերասրահում որպես գլխավոր ֆոնդապահ: «Տարիքս է, ինչ պարում եմ: Ծանր աշխատանքից հետո սա լիցքաթափման հրաշալի ձեւ է, ասում է տիկին Վեհանուշը: Շատ ուրախ եմ, որ հնարավորություն կա աշխատանքից հետո պարի գալու, մի քիչ մարզվելու, պահպանելու առողջությունս: Ամուսինս էլ բոլորովին չի խանդում եւ ուրախ է իմ որոշման համար»:

Էլիզա Առաքելյանը 35 տարեկան է: «Մի քանի ժամ առաջ հոգեբանական լարվածությունից ուժեղ գլխացավ ունեի: Եկա, մեկ-երկու ժամ պարեցի, լիցքաթափվեցի, գլխացավը նահանջեց: Երբեք պարի խմբակի փոխարեն չեմ գնա մարզասրահ, որովհետեւ պարը մեղմություն ու նրբություն ունի: Պարի միջոցով արտահայտում ենք մեր՝ հայկական էթնոհոգեբանությունը, իսկ շփվելով այլ ժողովուրդների պարերի հետ՝ պարային խոշորդանիշերի միջոցով ճանաչում ենք այլ մշակույթներ եւս», ասում է նա: Նրա մանկության ընկերուհին՝ Էմիլիա Հարությունյանը նույնպես 35 տարեկան է: Նա քաշի խնդիր չունի, բայց գալիս է կեցվածքը ուղիղ պահելու համար: «Տանը ամեն սխրանքի պատրաստ եմ, միայն թե դասին ներկայանամ, ասում է տիկին Տանյան: Պարը բերում է հոգեմարմնավոր ներդաշնակություն: Ինչքան էլ հոգնած ու զբաղված լինեմ, անպայման դասի եմ գալիս», ասում է նա: «Ես այստեղ գալիս եմ ոչ միայն պարելու, այլեւ մեր խմբի աղջիկների հետ շփվելու համար, քանի որ այստեղ հավաքվել ենք միեւնույն հոգեբանական արժեհամակարգի տեր անձինք», ասում է տիկին Զույիան: Ուշադրավ է պարարվեստի դասեր վերցնող տիկին Կարինե Հարությունյանի խոսքը. «Փոքրուց երազել եմ արտահայտիչ պարել՝ միշտ շարժումներով, համապատասխան ճկունությամբ: Բայց միշտ ժամանակը չէր հերիքում: Հիմա, երբ տարիքս առած եմ համարվում (իսկ ես 60-ամյակս տոնեցի այս տարի), 2002 թվականից պարում եմ: Գովելի է, որ չափահասների համար կամաց-կամաց պարի խմբեր են բացվում, հնարավորություն տալով ակտիվ կյանքով ապրող կանանց արվեստի միջոցով ձերբազատվելու հոգնությունից: Բացի այդ, ամեն մարդ կատարյալ լինելու ցանկություն ունի, որ նաեւ սովորելու ձգտումից է գալիս: Ահա այդ ձգտումն է բերում ինձ պարի դասերի: Ինչ վերաբերում է մեր խմբի աղջիկներին՝ բոլորս միասնական ենք մտածում, զգում ենք ոչ միայն պարը, այլեւ միմյանց: Այստեղ պարի երկրպագուների հարազատ մթնոլորտ է: Այստեղ կայացած կանայք են, ում պարի սերն է միավորում», ասում է դաշնակահար տիկինը: Նրա ամուսինը եկել է տիկնոջը մեքենայով տուն տանելու: «Շոյվում են աչքս եւ ինքնասիրությունս, երբ կինս հանդիսությունների ժամանակ լավ է պարում», ասում է նա եւ հիշում. «Մի գիշեր որոշեցինք հաջորդ օրվա արարողության ժամանակ տանգո պարել: Կարինեն ինձ տանգո պարել սովորեցրեց այդ մի գիշերվա մեջ: Մինչեւ լուսաբաց մեր բնակարանում տանգո էինք փորձում: Որքան հանդիսությունը հիշելն է հաճելի, նույնքան էլ մեր գիշերային փորձը», ասում է նա:

Պարի դասերին հաճախելը այս կանանց համար քիչ է ասել, թե հաճելի պարտականություն է՝ թելադրված ֆիզիկական կամ հոգեկան հավասարակշռությունը պահպանելու նպատակով: Բավականին պատկառելի, կյանքում հաջողակ տիկնայք նաեւ հարազատություն են զգում միմյանց նկատմամբ, անհանգստանում, երբ մեկը բացակայում է:

«Ավելի հաճելի միջավայր այսօր դժվար թե գտնեմ, ասում է տիկին Սուսաննան: Օրվա հոգնությունից ձերբազատվում եմ, հիշում մանկությունս, երբ էլի պարում էի դպրոցի պարի խմբակում, ընկեր Աշոտի գործընկերոջ՝ ընկեր Ղուկասի մոտ: Դա 25 տարի առաջ էր: Ես պարուհի չեմ, բայց սիրում եմ պարը, համարում եմ իմ հոգեբուժը, որ նաեւ կոփում է մարմինս, անցկացնում մեջքիս ցավերը, ուղղում կեցվածքս: Իսկ այս խումբը չեմ կարող զուտ պարեկումբական միջավայր համարել, կարծես ապրում ենք միմյանց հետ», ասում է նա:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՑՔ

Քաղաքական գլադիատորները

Նախագահական ընտրություններ են առաջիկայում: Նշանակում է մեզ տրված է եւս մեկ հնարավորություն, որպեսզի կարողանանք գրագետ ձեւով կազմակերպել մեր տնտեսության խնդիրները եւ առողջ հիմքերի վրա դնել երկրի հետագա զարգացումները:

Քաղաքական դաշտը լարված է, շիկացած են կրքերը: Եթե քաղաքական դաշտում գերիշխում են էմոցիաները, նշանակում է սառը հաշվարկներն ու քաղաքական պրագմատիզմը տեղի են տալու: Մրցապարեզը հղի է պարզապես գլադիատորական արենայի վերածվելու վտանգով:

...Աջեր, ձախեր, լիբերալներ, սոցիալիստներ, պահպանողականներ, աշխարհաքաղաքացիներ խառնվել են իրար ու խաչաձեւել սրերը: Գաղափարական հարազատություն, քաղաքական հայացքների ներդաշնակություն մի փնտրեք նրանց գործողությունների ու կողմնորոշումների մեջ: Պարզապես հրաշալի առիթ է ստեղծվել հայհոյելու, ցեխոտելու անձնական հակառակորդին: Կապ չունի արդեն՝ ինչպիսին է նրա գաղափարախոսությունը, համախո՞հ է սեփական քաղաքական դավանանքին, թե՞ ոչ: Կարեւորը ձեռքերն ազատ են արձակվել ու կարող է ոչնչացնել նրան, ով տարիներ շարունակ որպես ոսկոր կանգնած է եղել սեփական կոկորդին, ով ժամանակին վիրավորել է իրեն ու անպատասխան մնացել, ով պարզապես... չքավորենք. այսպես շարունակ:

Քաղաքական գործիչների՝ տարիներով զսպված ներքին ագրեսիան խորտակել է պատնեշն ու դուրս է հորդել: Հին ու նոր հաշիվները խառնել են իրար, խորխս գործում են, աջ ու ձախ մերկացնում սրերը:

Պայքարը դուրս է եկել քաղաքական դաշտից ու տեղափոխվել տղայական, հացվեհարդարի տարածություն: Որքան էլ տրամաբանություն փնտրես, թե ինչո՞ւ է Վազգեն Մանուկյանը հարստացրել քաղաքական իր լեքսիկոնն ու քարե կարկուտ թափում նախկին գաղափարակիր ընկերների վրա, չես կարող: Թե Արտաշես Գեղամյանն ինչո՞ւ է հետապնդում իր թիմակիցներին, դա էլ որքան գլուխ ջարդես, չես հասկանա:

Արամ Կարապետյանին մի քանի տարի առաջ, նախագահական նախկին ընտրություններին մասնակցելու համար նույն տեսական մարմինները տվեցին Հայաստանում 10 տարի անընդմեջ ապրելու տեղեկանք, այժմ՝ այս ընտրությունների համար չեն տալիս:

Կուսակցություններ են միանում-ձուլվում-խճողվում ընդամենը լիդերների մակարդակով, մնացած անդամները, որ արդեն մեկ այլ կուսակցության անդամ են, կարող են իմանալ ընդամենը... մամուլից:

Եվ այս ամենին այնքան հաճախ հայացքով են նայում ոչ միայն քաղաքական դաշտի պրոֆեսիոնալները, վախենամ նաեւ՝ հասարակությունը: Իսկ ամենավտանգավորը հենց վերջինն է: Այս պարագայում քանի դեռ հասարակությունը չի բացականչել՝ թագավորը մերկ է, խեղված ընտրամարաթոնը դեռ էլի թափ կհավաքի ու կարող է քաղաքական անկման նորանոր հարուցիչներ ներառել: Կամ գուցե ճակատագրական մի պահի մեր գլադիատորները պարզապես կանգ կառնե՞ն ու կնայեն, թե ինչ են թողել իրենց հետեւում...

Հակառակ պարագայում խոսել այլեւս տեսության, նրա խնդիրների, ազգային շահերի մասին, մեղմ ասած, միամտություն կլինի: Մենք կունենանք ոչ թե տեսական շինարարություն մեկ քայլ առաջ տանող քաղաքական գործընթաց, այլ մարդկային հավակնությունների անհաշտ պայքարի տխուր շախանդես:

ԳՈՀԱՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Խլրտումներ «անորոշության երկրամասում»

Անգլիական «Գարդիան» թերթի ստորեւ թարգմանաբար ներկայացվող Սայմն Թիսդոլի հոդվածը քննարկում է իրավիճակը կովկասյան երեք հանրապետություններում նախքան նախագահական ընտրությունները:

Բաքվում աշխատանքի գնալիս «Ազադլիգ» անկախ թերթի խմբագիր Գանիմաս Զահիդովին է մոտենում մի երիտասարդ անծանոթ կին եւ սկսում անիծել նրան ու գոռալ նրա վրա: Րոպեներ անց ամրակազմ մի տղամարդ է հայտնվում եւ սկսում ծեծել խմբագրին: «Ես փորձեցի պաշտպանվել», ասում է Զահիդովը, որին մի քանի ժամ անց ձերբակալում են խուլիգանության մեղադրանքով եւ կալանում 2 ամիս, մինչեւ դատավարությունը: Մեղավոր ճանաչվելու դեպքում նրան հինգ տարվա ազատազրկում է սպառնում:

Կալանավայրում նա միանում է ադրբեջանցի ութ այլ լրագրողների, որոնք այս կամ այն ձեւով բարկացրել են նախագահ Ալիեւի կառավարությանը:

Ըստ «Պատերազմի եւ խաղաղության վերաբերյալ զեկույցների ինստիտուտի» աշխատակից Իդրաք Աբբասովի, ԵԱՀԿ-ի նման միջազգային կազմակերպությունների համոզմամբ, Զահիդովը զոհ է դարձել «բեմականացված սադրանքի», որը մաս է կազմում խոսքի եւ մամուլի ազատության դեմ կառավարության ձեռնարկած հարձակումների: Այս բնութագրմանը ձայնակցում է նաեւ Մ. Նահանգների պետքարտուղարությունը, որն այս ամիս կոչ է արել Բաքվին «գործել օրենքի գիտակցությունը հարգելու եւ անկախ մամուլի զարգացումը ապահովելու վերաբերյալ ստանձնած պարտավորությունների համաձայն»:

Բայց պետք է նշել, որ ընդհանուր առմամբ արտաքին հորդորներին Ալիեւն այնքան էլ ուշադրություն չի դարձնում, քաջ գիտակցելով, որ Վաշինգտոնի, ՆԱՏՕ-ի եւ Եվրամիության համար նավթն ու գազը, նաեւ Իրանի հարեւանությամբ Ռուսաստանի դեմ պայքարելու պատվար լինելու հանգամանքն ավելի կարեւոր են, քան մարդու իրավունքներն ու ժողովրդավարական մտահոգությունները:

Ավելին, մեծամասնությամբ մահմեդական մի երկիր կառավարող Ալիեւի աշխարհիկ կառավարությունը խելամտորեն շահարկում է Ամերիկայի առաջ քաշած «պատերազմ ահաբեկչության դեմ» լոզունգը: Այս ամիս նա մեծ աղմուկ բարձրացրեց, թե իբր ծայրահեղական վահաբականները ծրագրում են հարձակվել ամերիկյան եւ բրիտանական դեսպանատների, ինչպես նաեւ Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատար խողովակաշարի վրա:

Բայց իրականությունը թաքցնելն ավելի դժվար է լինելու հաջորդ տարի՝ 2008-ին, ինչպես Ադրբեջանում, այնպես էլ հարեւան Հայաստանում եւ Վրաստանում: Երբ երկրներում էլ նախագահական ընտրություններ են տեղի ունենալու եւ անցյալի փորձից ելնելով հավանական է, որ կեղծիքների եւ այլ խարդախությունների համար հնչած մեղադրանքները ավելի սուր բնույթ ստանան: Ադրբեջանն ու Հայաստանը կատաղիորեն զինվում են եւ լարվածությունը կարող է մեծանալ, եթե Մ. Նահանգները որոշի Իրանի դեմ ծավալել որեւէ ռազմական գործողություն:

Սեւ եւ Կասպից ծովերի արանքն ընկած այս տարածքը, որը նաեւ Եվրոպան է կապում Ասիայի հետ, քրիստոնեական աշխարհը՝ մահմեդականի եւ ժողովրդավարական սկզբունքները՝ բռնատիրականի հետ, Թոմաս դը Վաալը ժամանակին անվանել է «անորոշության երկրամաս», որը միաժամանակ անտեսել եւ շահարկել են մեծ տերությունները: «Մ. Նահանգներն ու Եվրոպան շատ ծրագրեր ունեն այս երկրներում իրագործելու, բայց ոչ մի ապացույց չկա, որ նրանք մտահոգված են այդ տարածաշրջանի ապագայով», գրում էր նա «Ուոլ սթրիթ ջորնըլում»:

Այս շրջանի հետ Եվրամիության կապերը սերտացնելու խնդիրներով զբաղվող «Կովկաս-կասպիական անկախ հանձնախմբի» կարծիքով, անվտանգության նոր կարգադրություններ պետք է ձեռնարկվեն խուսափելու համար «սառած հակամարտությունների» վերաբռնկումից: «Եվրոպայի ֆինանսական օժանդակությունն ու զարգացման հեռանկարային քաղաքականությունը պետք է պտուղներ տան», նշված է հանձնախմբի հայտարարության մեջ:

Մյուս կողմից, Բրյուսելում տեղակայված ճգնաժամային միջազգային խումբը վերջերս զգուշացրեց, որ Ղարաբաղի հարցի կապակցությամբ պատերազմի վերսկսումը կարող է իրականություն դառնալ: 1994-ին ձեռք բերված հրադադարը չի ամրագրված խաղաղության պայմանագրով: «Նոր պատերազմի դեպքում նավթի եւ գազի խողովակաշարերը կլինեն վտանգի տակ, որից խիստ զգուշանում են Մ. Նահանգներն ու Եվրոպան», ասված էր խմբի վերլուծաբանի հաղորդագրության մեջ:

Կարծես այսքանը բավարար չէր, տարածաշրջանի անվտանգությանը սպառնում է նաեւ մեկ ուրիշ «պայթուցիկ ռումբ»՝ Կոսովոյի անկախության հայտարարությունների տեսքով: Եվրոպան ցարդ ուշադրությունը բեւեռել է այդ հայտարարությունների՝ Բոսնիայի սերբերի եւ Մակեդոնիայի ալբանացիներին վրա ունեցած ազդեցություններին, մոռանալով արեւելյան հատվածի (Աբխազիա, Հարավային Օսիա) վրա դրանց ունեցած ազդեցությանը, որը, մեր կարծիքով, առավել նշանակալի է, հատկապես եթե հաշվի առնենք Ռուսաստանի շահագրգռվածությունը:

«Ինչ էլ ասեն արեւմտյան կառավարությունները, Կոսովոն ամրապնդելու է կովկասյան անջատողականորեն տրամադրված ժողովուրդների վստահությունը եւ տարածքների փաստացի ճանաչումը մեկը մյուսին է հաջորդելու», զգուշացնում էր դը Վաալը: Եվ եթե ՆԱՏՕ-ի ապրիլյան գագաթաժողովը պաշտոնապես Վրաստանի անդամակցությանը նպաստի, ապա Մոսկվայի զայրույթը սառնորեն փչելու է ամբողջ Հարավային Կովկասի տարածքով:

Թարգմ.՝ Հ. Ծ.

Իսրայելում ուժեղանում է ռասիզմը

Վերջերս իսրայելցիները նկատում են, որ իրենց երկրում ռասիզմը եւ ցեղախտրությունը վերելք են ապրում: Եթովպական ծագումով հրեա փոքրամասնության նկատմամբ իրականացված խտրականության մի շարք դեպքերից հետո Իսրայելում ռասիզմի վերաբերյալ հրապարակված մի զեկուցագիր այս շաբաթ բուռն վեճեր է առաջացրել, արձանագրում է «Ֆիգարո» թերթը:

Քաղաքացիական իրավունքների իսրայելական միության անցկացրած հետազոտության համաձայն, Իսրայելի հրեա բնակչության 75 տոկոսը հրաժարվում է բնակվել արաբների հետ միեւնույն շենքում, 50 տոկոսի կարծիքով, արաբները չպետք է մյուս քաղաքացիներին հավասար իրավունքներ ունենան: Երիտասարդների 2/3-ը համոզված է, որ արաբները պակաս խելացի են, կրթված չեն, կեղտոտ են եւ կոպիտ:

1948-ին հրեական պետության ստեղծումից հետո, պաղեստինյան ծագումով արաբ փոքրամասնության հանդեպ եղած այս նախապաշարումները մինչեւ օրս անխուսափելի չարիք էին համարվում եւ երբեւէ չէին մտահոգել պետության բարձր իշխանություններին:

«Իսրայելի արաբ բնակչությունը այլեւս չի կարող այսպես ապրել, իսկ հրեա բնակչությունը չի կարող այսուհետեւ ապրել նման վիճակագրության առկայությամբ», ասում է Իսրայելի սպորտի եւ մշակույթի արաբ նախարար Ղալեբ Մաջադին: Իսկ շինարարության եւ բնակարանաշինության նախարար Զեեւ Բոյմը քննադատում է զեկուցագիրը: «Քաղաքացիական իրավունքները պետք է միեւնույնը լինեն բոլորի համար: Մենք պետք է պարզենք, թե ինչ է կատարվում, ինչպիսին է փոքրամասնության վարքագիծը մեծամասնության դեմ-հանդիման: Արդյոք հրեաները կարո՞ղ են բնակվել արաբների հետ միեւնույն շենքերում կամ թաղամասերում», ասում է նա:

Նախապաշարումներն այլեւս չեն սահմանափակվում 1,2 մլն-անոց արաբ փոքրամասնությամբ: Դրանք վերաբերում են նաեւ եթովպացի հրեաներին, որոնց ներգաղթը Իսրայելը հովանավորել է վերջին 30 տարիներին: Իսրայելական լրատվամիջոցները վերջին շաբաթներին խտրականության բազմաթիվ դեպքեր արձանագրեցին դպրոցական համակարգում: Այսպես, Թել Ավիվի աղքատ արվարձաններից մեկի հոգեւոր դպրոցում առանձին դասարան է բացվել Իսրայելում ծնված, բայց եթովպական ծագումով 4 դասարանցիների համար: Նրանց դասամիջոցները չեն համընկնում մյուս աշակերտների դասամիջոցներին: Պատճառաբանությունն այն է, թե այդ չորսը բավարար չափով աստվածավախ չեն:

Վարչապետ Օլմերտը այս կապակցությամբ հայտարարել է. «Եթովպացի հրեաների ապրած անարդարության զգացումը կտրված չէ իրականությունից: Մենք պարտավոր ենք փոխել այդ իրականությունը»: Արտգործնախարար Ցիպի Լիվնին իր հերթին դատապարտել է աշխատանքի շուկայում եւ բնակարանների վարձակալման հարցում եթովպացի հրեաների նկատմամբ հանդես բերվող խտրականությունը:

Անցյալ տարի ռուսական ծագումով հրեաների կողմից ծայրահեղ ուղղափառ հրեաների նկատմամբ կատարված հարձակումների թվի կտրուկ աճը քննարկումներ է առաջացրել հակահրեական հանցագործությունները եւ ռասիստական գործողությունները պատժող օրենք մշակելու անհրաժեշտության շուրջը: Մինչեւ օրս հրեական պետությունը հարկ չէր համարել ընդունել նման օրենքներ:

ԲՐԻՏԱՆԱՑԻՔ ՀԵՌԱՆՈՒՄ ԵՆ ԲԱՍՐԱՅԻՑ

Զաուահիրի. «Բրիտանացիների փախուստն ապստամբների ուժի վկայությունն է»

Բասրայի բրիտանական զորաբաժինը կիրակի օրն այդ քաղաքի եւ համանուն նահանգի վերահսկողությունը փոխանցել է Իրաքի իշխանություններին: Պաշտոնական արարողության ժամանակ նահանգապետ Մուհամմեդ Մուսբահ ալ Վաելին դեկտեմբերի 16-ն անվանել է «պատմական օր», որը «առհավետ կմնա քաղաքի եւ տարածաշրջանի արդի պատմության մեջ»:

Ռոյթեր գործակալությունը ընդգծում է, որ Բասրայով է անցնում իրաքյան նավթի արտահանումների մեծ մասը, եւ քաղաքի վերահսկողության ապահովումը կդառնա իրավիճակը տնօրինելու Իրաքի կառավարության ունակության փորձությունը:

Մինչեւ վերջերս Բասրայում եւ նահանգում բրիտանացի 4500 զինծառայող կար: 2008-ի կեսերին կմնա 2500 բրիտանացի, օդանավակայանի շրջանում: Դա յուրօրինակ «արագ արձագանքման խումբ» կլինի վտանգի ծագման դեպքում, նշում է BBC-ն:

Նահանգի բնակիչների մեծ մասը գոհ է իշխանափոխությունից, քանի որ բրիտանացիները «ծանր բեռ» էին տեղաբնակների համար: Բասրան իրաքցիներին վերադարձված իրաքյան 18 նահանգներից իններորդն է:

Իշխանափոխության կապակցությամբ համացանցի իսլամիստական կայքերից մեկում տարածվել է «Ալ Ղաիդայի» երկրորդ դեմք Այման ազ Զաուահիրիի տեսագրված հարցազրույցը: Հայտնի իսլամիստը մասնավորապես պնդում է, որ ԱՄՆ-ի գլխավորած կոալիցիան «պարտություն է կրել եւ Իրաքից հեռանալու ուղիներ է փնտրում»:

«Իրաքից ստացվող հաղորդումները ցույց են տալիս ապստամբների հզորացումը եւ ամերիկացիների վիճակի վատթարացումը: Բրիտանացիների փախչելու որոշումը դրա բավարար վկայությունն է», ընդգծում է Զաուահիրին: Նա «դավաճաններ» է անվանում ամերիկացիների կողմն անցած սուննի ցեղերին:

Զաուահիրիի խոսքերով, դաշնակիցներին «կաշառքների օվկիանոս» առաջարկած ամերիկացիները գործակալներ ունեն «Իրաքի իսլամական պետությունում», որի հանցագործությունները վանում են հասարակ իրաքցիներին:

Էկրանին չերեւացող լրագրողի հարցերին պատասխանելիս, Զաուահիրին ամերիկացիների լավատեսության կապակցությամբ հայտարարում է. «Կամ նրանք վերջնականապես խճճվել են ստախոսության մեջ, կամ էլ ոչինչ չեն սովորել Վիետնամում իրենց կրած պարտությունից»:

Հարցազրույցի վերջում Զաուահիրին իրաքցի իսլամիստներին հորդորում է «միանալ «Իրաքի իսլամական պետությանը», քանի որ այդ երկիրը «հակամարտության ասպարեզների մեջ ամենակարեւորն է»:

Վաճառվում է Հուսեյնի զբոսանավը

Լոնդոնի «Թելեգրաֆ» թերթը տեղեկացնում է, որ վաճառքի է հանվել անցյալ տարի մահապատժի ենթարկված իրաքցի ղեկավար Սադդամ Հուսեյնի զբոսանավը: Այդ ընտիր նավը գնահատվում է 17 մլն ֆունտ կամ 34,5 մլն դոլար:

1981-ին դանիացի մի խումբ ճարտարագետների կառուցած շքեղ զբոսանավն ունի ոսկեջրած սանտեխնիկա, բազմաթիվ շիթային լողավազաններ, խաղասրահներ, նավախցերում կան հարթէկրան հեռուստացույցներ: Բացի դրանից, նավատիրոջ համար շատ ելքի հնարավորություն է նախատեսված ի դեպս նրա կյանքին սպառնացող վտանգի: Կան նաեւ ուղղաթիռների վայրէջքի հարթակ, թատերասրահ եւ բուժարան: Նավում միաժամանակ կարող է ապրել 28 մարդ՝ չհաշված 35 հոգանոց անձնակազմը:

Վաճառվող զբոսանավը Հուսեյնի երկրորդ նավն է: Առաջինը՝ «Ալ Մանսուրը», ամերիկացի զինվորականները ոչնչացրել էին 2003-ին: «Ocean Breeze» վերանվանված երկրորդ նավը, որն այժմ վաճառվում է, փրկվել էր Իրաք հասած չլինելու շնորհիվ:

Սարկոզին Աբբասին խոստացավ 300 մլն դոլար

Պաղեստինին ֆինանսապես աջակցող երկրների՝ Փարիզում երեկ բացված կոնֆերանսում Ֆրանսիայի նախագահ Նիկոլա Սարկոզին Պաղեստինի ղեկավար Մահմուդ Աբբասին խոստացել է 300 մլն դոլար օգնություն հատկացնել պաղեստինցիներին, 25 միլիոնը՝ անհապաղ:

Բացի դրանից, Սարկոզին առաջարկել է «նպաստավոր պայմանների դեպքում միջազգային զորաբաժին ուղարկել Պաղեստինի անվտանգության մարմիններին օգնելու»: Գազայի հատվածում իշխող «Համաս» արմատական շարժումն անմիջապես դեմ է արտահայտվել այդ նախաձեռնությանը, նշում է Ֆրանսպրես գործակալությունը:

Ինչ վերաբերում է Եվրամիությանը, 2008-ին Պաղեստինի ինքնավարությանը հատկացվելիք գումարը պետք է կազմի 650 մլն դոլար:

Հանդիպմանը մասնակցող ԱՄՆ պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսը պաղեստինցիներին խոստացել է եկող տարի հատկացնել 550 մլն դոլար:

Նվիրատու երկրների փարիզյան կոնֆերանսին մասնակցում են 70 պետությունների 90 պատվիրակություններ: Ֆրանսիացի կազմակերպիչների խոսքերով, օգնություն կստանա ոչ միայն Աբբասի «Ֆաթհ» շարժմանը ենթակա Այսրհորդանանը, այլեւ «Համասին» ենթակա Գազայի հատվածը: Խոսքն առաջին հերթին առողջապահության եւ կրթության համակարգերի մասին է:

Պաղեստինյան ինքնավարության վարչապետ Սալամ Ֆայյադի մշակած ծրագրի համաձայն, 2008-2010-ին Պաղեստինին անհրաժեշտ է 5.6 մլրդ դոլար օգնություն:

Դորիս Լեսինգ

Մանկություն չտեսած գրողը

Շվեդիայի թագավորական ակադեմիան գրականության բնագավառում 2007-ի Նոբելյան մրցանակը շնորհեց բրիտանացի գրող, վիպասան Դորիս Լեսինգին: 87-ամյա Լեսինգը բրիտանացի ամենահայտնի կին գրողներից է, որը սակայն ոչ միայն նախկինում երբեք չի հիշատակվել որպես այդ հեղինակավոր մրցանակի հավակնորդ, այլեւ ընդհանրապես քիչ է հայտնի հայ ընթերցողին: Ստորեւ ներկայացնում ենք կենսագրական որոշ տվյալներ:

Դորիս Մեյ Տայլերը ծնվել է Պարսկաստանում 1919-ի հոկտեմբերի 22-ին, բրիտանացի ծնողների ընտանիքում: Առաջին համաշխարհայինի ժամանակ հաշմանդամ դարձած հայրը աշխատում էր Պարսկաստանի «Իմպերիալ» բանկում, իսկ մայրը՝ բուժքույր էր:

Եգիպտացորենի բերքատվությունից հարստանալու հեռանկարներով 1925-ին ընտանիքը տեղափոխվում է Հարավային Ռոդեզիա (այժմ Զիմբաբվե), որտեղ թեեւ մայրը կարողանում է մի կերպ հարմարվել դժվար պայմաններին, հայրը՝ հուսալքվում է, մանավանդ, որ ձեռք բերած 500 հեկտար հողատարածությունը խոստացված բերքը չի տալիս:

Դորիսը թախծոտ մանկություն է ունենում: Եղբոր՝ Հարիի հետ չնաշխ բնության «հայտնագործումները» միակ մխիթարությունն են լինում նրա կյանքի, քանի որ բարեկիրթ դուստր դաստիարակելու մոր մտահոգությունը ստիպում է ծնողներին երեխային տեղավորել կուսանոցում, որտեղ միանձնուհիները անփորձ աղջիկներին սարսափեցնում էին դժոխքի եւ ահեղ դատաստանի մասին իրենց պատմություններով: Հետագայում նա հաճախել է նաեւ մայրաքաղաքի աղջիկների միջնակարգ դպրոցը, բայց այնտեղից էլ հուսահատվելով կիսատ է թողնում իր ուսումը, հետագայում բացը լրացնելով ինքնակրթությամբ, ինչպես այդ ժամանակվա այլ կին գրողները՝ Նադին Գորդիմերն ու Օլիվ Շրայները, նա ագահորեն կարդում է Դիքենս, Սկոթ, Ստիվենսոն, Քիփլինգ, Լոուրենս, Ստենդալ, Տոլստոյ եւ Դոստոեւսկի:

Հեռանալով տնից, 1937-ին մայրաքաղաք Սալիսբերիում աշխատանքի է անցնում որպես հեռախոսակայանի օպերատոր, ապա 19 տարեկանում ամուսնանում Ֆրենկ Ուիզդոմի հետ, որից 2 զավակ է ունենում: Մտածելով, որ ընտանեկան նեղ շրջապատը կարող է խորտակել իր կյանքը, թողնում է ընտանիքը եւ միանում կոմունիստների հիմնած «Ձախակողմյան գրքի ակումբին», որի կենտրոնական դեմքի՝ Գոտֆրիդ Լեսինգի հետ էլ ամուսնանում է: Սակայն պատերազմից հետո ամբողջովին հիասթափված կոմունիստական շարժումից, 1949-ին տեղափոխվում է Լոնդոն եւ այնտեղ հրատարակում իր առաջին՝ «Արտավայրն է երգում» (1950) վեպը՝ սկիզբ դնելով գրողի իր կարիերային: Գիրքը լավ է ընդունվում:

Մի տարի անց հրատարակում է իր կարճ պատմվածքների հատորը «Սա ծերունի առաջնորդի երկիրն է» խորագրով:

1956-ին վերջին անգամ է այցելում աֆրիկյան այն երկիրը, որտեղ հասակ էր առել եւ որը հսկայական նյութ էր տվել իր պատմվածքների համար: Վերադառնալուց հետո Ռոդեզիայի իշխանությունները նրան «անցանկալի ներգաղթող» են հայտարարում:

1957-ին լույս է տեսնում նրա «Դեպի տուն» հատորը, որը դառը պատմություն է սպիտակամորթ գաղութարարական հասարակության եւ նրա զոհերի մասին:

Նրա ստեղծագործություններում (որոնք մեծ մասամբ ինքնակենսագրական են) պատկերված են մշակույթների բախումը, ռասայական անարդարությունները եւ մարդու հոգեկանի տարաբնույթ ապրումները: Նա խիզախ է եւ բացախոս: Հիացած է 19-րդ դարի «էթիկական դատողության մթնոլորտով», որը միշտ փորձել է տեղավորել իր ժամանակակից գործերում:

1952-1969 թվականներին հրատարակում է իր ամենահայտնի՝ «Բռնության երեխաները» վերնագրով վիպաշարը, որը բաղկացած է «Մարթա Քուեսթ», «Կարգին ամուսնություն», «Մեղմ կարկաչյուն փոթորկի մեջ», «Ցամաքով շրջափակված» եւ «4-դարպասանի քաղաքը» հատորներից:

Նրա նախասիրած թեմաներից են կանանց հոգեբանությունը, սեռերի անհաշտ պայքարը եւ քաղաքական անցուդարձերը: Եվ նրա 1962-ին լույս ընծայած «Ոսկե օրագիրը» հիանալի փորձ է այդ թեմաները իրար միահյուսելու:

Նրա վերջին շրջանի մյուս գործերն են «Լավ ահաբեկիչը» (1985), «Հինգերորդ երեխան» (1988) եւ «Ճեղքվածքը»: Ջեյն Սոմերզ կեղծանունով գրել է նաեւ «Լավ հարեւանի օրագիրը» (1983) եւ «Եթե ծերերը կարողանային» (1984) վեպերը:

«Մաշկիս տակ» խորագրով ինքնակենսագրության առաջին հատորը (1995) արժանացել է Ջեյմս Թայթ Բլեք մրցանակի:

Այլ մրցանակների թվում նշենք «Պատվո ասպետ» Հարվարդի համալսարանից (1995), Ազգային գրքի քննադատների մրցանակ (1997), Կատալոնիայի XI միջազգային մրցանակ (1999), «Պատվո կոմպանիոն» Լոնդոնում (1999) «Ազգային ծառայությունների համար», «Աստուրիա իշխանի գրականության մրցանակ» Իսպանիայի ամենաբարձր գրական պարգեւը, եւ վերջապես Նոբելյան մրցանակ այս տարի:

«Մենք պատերազմի սերունդն ենք, բայց հաճախ մոռանում ենք այդ մասին: Պատերազմը շատերիս է խեղել», գրել է նա դառնությամբ իր հիշողություններում:

Պատրաստեց՝ Հ. ՕՀԱՆՅԱՆ

Նոր հրատարակություններ սփյուռքում

Լիբանանահայ թերթերի վերջին շաբաթների համարներից տեղեկանում ենք, որ նախորդ ամիսներին լույս են տեսել եւս մի քանի ուշագրավ հրատարակություններ:

Ֆրանսիայում Ռենոն Բուայեի պատրաստությամբ հրատարակվել է «Ֆրանսիացի մի զինվորական հոգեւորական վկայում է հայկական ողբերգության մասին» ֆրանսերեն հուշագրությունը: 166 էջ ծավալով հատորում տեղ է գտել աբբա Շատերոնի 1920-ին Կիլիկիայում եւ 1921-1923 թթ. Կոստանդնուպոլսում իր անցկացրած օրերի օրագիրը: Հատորի ներածությունը հեղինակել է Հայոց ցեղասպանության ֆրանսիացի մասնագետ Իվ Տեռնոնը, հրատարակել է Հայաստանի համար եվրոմիջերկրականյան ինստիտուտը:

Հալեպի «Նաիրի» տպարանից լույս է տեսել հայրենադարձ արեւելագետ-պատմաբան, հանգուցյալ դոկտ. Արամ Տեր-Ղեւոնդյանի «Արեւելագիտական ուսումնասիրություններ. Հայ-արաբական քաղաքական, ռազմական, առեւտրական եւ մշակութային հարաբերությունների մասին (4-14-րդ դարեր)» գիտական հոդվածների արաբերեն ժողովածուն: Հայերեն, ռուսերեն եւ ֆրանսերեն բնագրային լեզուներից թարգմանել է հալեպաբնակ բժիշկ եւ վաստակաշատ թարգմանիչ Ալեքսանդր Քեշիշյանը (տեղին է նշել, որ նա արաբերենի էր թարգմանել նույն հեղինակի «Բագրատունյաց Հայաստանի արաբական իշխանությունները» հատորը, որը լույս էր տեսել 2003 թ.): Ա. Քեշիշյանն արաբերենով հեղինակել է մի չափազանց կարեւոր աշխատություն՝ «Հայ քաղաքացիների ներդրումը Սիրիայի հանրային կյանքում՝ հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը» խորագրով, որը լույս է տեսել նույնպես Հալեպում՝ մի քանի շաբաթ առաջ:

Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության տպարանից (Անթիլիաս) լույս են տեսել լիբանանահայ մանկավարժ, բանաստեղծ ու խմբագիր Ժիրայր Դանիելյանի ուսումնասիրությունների հերթական գիրքը՝ «Գրական որոնումներ» խորագրով (խմբագիր՝ դոկտ. Վաչե Ղազարյան) եւ լիբանանահայ գրող ու հասարակական գործիչ Պետրո Սիմոնյանի «Էջեր եւ նիւթեր գրականութեան» շարքի առաջին հատորը:

Թեհրանում, տեղի հայոց թեմի Քրիստոնեական դաստիարակության բաժանմունքը վերահրատարակել է Հրաչյա Աճառյանի «Կեանքիս յուշերից» հուշագրությունը: Նույն թեմի հրատարակչական ֆոնդը անցյալ տարվա թվականով հրատարակել է Իսկանդար Իսկանդարյանի «Իրանին պարտադրուած ութամեայ պատերազմը եւ իրանահայութիւնը» գիրքը, որը կազմել ու խմբագրել է Նորայր Շահնազարյանը:

Ավելացնենք, որ ս. թ. նոյեմբերի 18-ից սկսած Անթիլիասի մայրավանքում տեղի ունեցավ հայ գրքի՝ ավանդական, հերթական թվով՝ 29-րդ ցուցահանդես-վաճառքը, որը տեւեց երեք շաբաթ: Ցուցադրվել ու վաճառքի են դրվել ոչ միայն գրքեր եւ ուրիշ տպագիր նյութեր, այլեւ խտասալիկներ եւ լսատեսողական էլեկտրոնային այլ նյութեր, ամանորյա շնորհավորական բացիկներ եւ այլն:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

Մտերմացնող տողեր

Իր 80-ամյա հոբելյանի նախաշեմին «Անմահները» գրքով ընթերցողին ներկայացավ լրագրող, բանաստեղծ Դերենիկ Գեւորգյանը:

Այս գիրքը թվով երրորդն է՝ «Ծխացող մոխիր» բանաստեղծական ժողովածուից եւ «Չայրված նամակներ» վիպակից հետո: Նախորդների մասին գուցե ժամանակին ասվել է: Անհրաժեշտ է, որ խոսվի նաեւ այս մեկի մասին:

Ժամանակակից հայ պոեզիայի (նաեւ արձակի) առանցքային թեմաներից է Արցախյան հերոսամարտը՝ հայոց ոգեղեն զարթոնքի ու հզորացման այն փուլը, երբ ազգովի թոթափեցինք «թղթե շերեփով» առաջնորդվելու անհեռանկար մտայնությունը եւ արձանագրեցինք մեր հաղթանակը 20-րդ դարավերջին:

Դերենիկ Գեւորգյանի գիրքը բացվում է այդ հերոսամարտի անմահ նահատակների՝ Եռաբլուրի խնկաբույր ննջեցյալների հայոց բուռ հողակտորի տարբեր անկյուններում ուրբորեն հանգչող մյուս՝ հազարավոր քաջորդիների հիշատակին նվիրված «Եռաբլուր» տոներգ-պոեմով: Թվում է, թե թեման հեշտ է ու դյուրամարս, բայց դա արտաքուստ է միայն այդպես, քանզի այդ մասին այնքան է գրվել, որ այլեւս «տեղ» չի մնացել նոր ասելիքի:

Ի պատիվ հեղինակի՝ պարտք ենք նշել, որ նա գտել է մատուցումի իր կերպը. խոսում է «անմեռ» նահատակը.

Աստծո կամով/ Մեզ բացակա չհամարեք:

Եվ իբրեւ մխիթարանք վշտահեծ հարազատների՝ հիշեցնում Եղիշեի մարգարեական խոսքերը, որ «իմացյալ մահն է, իրոք, խորհրդանիշն անմահության»:

Այնուհետեւ մայրերի շուրթերով է արձագանքում Եռաբլուրի արծիվներին:

... Քիչ համբերեք...

Այնուհետեւ՝ անուններ խնկելի՝ **Մոնթե, Դեդ Արմեն, Պուշկին Գագո, Շուշի, Էդվարդ, Արծիվ Նունե, նաեւ իր զավակները՝ հայր ու որդի՝ Սաշիկը եւ Արթուրը...**

«Եռաբլուր» պոեմը ցավոտ, բայց հպարտ սրտից բխած ուշագրավ գործ է արցախյան հերոսամարտի գրական հուշամատյանում: Պոեմի յուրօրինակ շարունակությունն են «Այդպես էր պետք», «Ընդվզում», «Ես հայ եմ», «Հզոր Հայաստան» եւ այլ բանաստեղծություններ:

Առանձին շարք են կազմում «Մտերիմ դեմքեր» խորագրի ներքո զետեղված գործերը, որոնցով կերպավորվում, մեծարվում են ազգի արժանավոր զավակներ, հայրենաշեն մարդիկ, մտավորականներ, արվեստագետներ:

Դերենիկ Գեւորգյան-բանաստեղծը դառնագին մտորումներով է խտացնում խարանելի այս իրողու-

թյունները, որոնք կռիվ են՝ հանուն արժանապատիվ կյանքի.

Մենք ապրո՞ւմ ենք/ Հեշտ է ասել, թե ապրում ենք...

Անկախ տարիքից՝ «Անմահների» հեղինակի հոգում միշտ թարմ են անցած օրերի քնարական ապրումները, հույզերն ու մրմունջները, մե՛րթ լի ցավի, ափսոսանքի ելեւէջներով, մե՛րթ զվարթ ու ապրեցնող: Եվ սա բնական կենսազգացողություն է. հուշի վերապրումը նորովի է իմաստավորում բացվող ու փակվող օրը...

Քնարական շնչով բանաստեղծական այս շարքին հաջորդում են մանկական ստեղծագործությունները՝ «Աղունիկ», «Հավիկը», «Ձյունե մարդը»: Շատ են, չթվարկենք: Նման գործեր գրելու համար մանկան հոգի ունենալ է պետք: Ծերունազարդ բանաստեղծին հաջողվել է նաեւ դա. պարզ, մատչելի, սյուժետային ու պատկերավոր ասելիքը տպավորվող է, հեշտ: Գիրքն ամփոփվում է արձակ բանաստեղծություններով, նուրբ, քնարաշունչ ստեղծագործություններով, որոնք անմիջապես մտերմանում են ընթերցողի հետ՝ գեղեցիկ պատկերներ, այլաբանություն, մատուցման ինքնատիպ ոճ ու անաղարտ հայերենի շահեկան տիրապետում:

ՀԱՅԱՐՓԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ապրիլի 24-ը՝ Ռիո դե Ժանեյրոյի պաշտոնական օրացույցում

Հայազգի բրազիլական դերասան, թատրոնի եւ կինոյի նշանավոր գործիչ Ստեփան Ներսեսյանը, որը երեք տարի առաջ ընտրվել է Ռիո դե Ժանեյրոյի քաղաքի խորհրդի անդամ, ընդունել է մի օրենք, ըստ որի ապրիլի 24-ն ընդգրկվել է քաղաքի պաշտոնական օրացույցում որպես հայ ժողովրդի հետ համերաշխության օր՝ ի հիշատակ 1915-ի ցեղասպանության: Այդ օրենքի ընդունման առթիվ նրա ճառը կարելի է դիտել համացանցային http://www.youtube.com/watch?v=OO Es0UuF-FE կայքէջում:

54-ամյա Ստեփան Ներսեսյանը ծնվել է Բրազիլիայի Կրիստալինա քաղաքում: Հայրը՝ Կարապետ Ներսեսյանը (1912-1979), եղել է եղեռնից մազապուրծ հայորդի, որն ունեցել է գրական հետաքրքրություններ, գրել հայերեն բանաստեղծություններ, փորձել է հրատարակել հայերեն գրական թերթ: Երկրեերկիր թափառելուց հետո վերջնականապես հանգրվանել է Բրազիլիայում, ամուսնացել բրազիլուհու հետ եւ ունեցել հինգ զավակ: Նրա միակ որդին՝ Ստեփանը, դարձել է ճանաչված դեմք բրազիլական թատրոնում, կինոյում եւ հեռատեսիլում, 15 տարեկանից սկսած նկարահանվել տասնյակ ֆիլմերում եւ հեռուստասերիալներում (այդ թվում՝ Ռուսաստանի հեռուստատեսությամբ ցուցադրված «Արեւադարձուհու գաղտնիքը»): Հատկապես նշանակալի է նրա գլխավոր դերակատարմամբ «Շիկա դա Սիլվա» կինոնկարը, որն այսօր համարվում է բրազիլական կինոյի դասական նմուշներից: Որպես բեմադրիչ նկարահանել է «Ռոդոլֆո Արենա, բրազիլացի դերասան» կինոնկարը, որը Գրամադոյի փառատոնում արժանացել է լավագույն կարճամետրաժ կինոնկարի մրցանակին:

Վերջին տարիներին Ներսեսյանը զբաղվում է նաեւ հասարակական-քաղաքական գործունեությամբ, 1997-ին ընտրվել է Ռիո դե Ժանեյրոյի նահանգի մշակույթի նախարարության դերասանների սինդիկատի նախագահ: Տարեցտարի նա ավելի է հետաքրքրվում նաեւ հայկական խնդիրներով: 2003 թվականի Ռիո դե Ժանեյրոյի ավանդական դիմակահանդեսի օրերին քաղաքի Սամբայի դպրոցը պատվել է Ստեփան Ներսեսյանին՝ շքերթի թեմաներից մեկը նվիրելով նրան, նրա կինոնկարներին, ֆուտբոլի հանդեպ ունեցած մեծ սիրուն (նա աշխարհահռչակ Պելեի մտերիմ ընկերն է), ինչպես նաեւ հայկական ծագմանը:

Ա. ԲԱՍՄԱՋՅԱՆ

ՀՀ հավաքականը տարին եզրափակեց 93-րդ տեղում

Նախորդ տարվա համեմատ հավաքականի խաղում որոշակի առաջընթաց է գրանցվել

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը ՖԻՖԱ-ի տարեվերջյան դասակարգման ցուցակում նախորդ ամսվա համեմատ 3 հորիզոնականով նահանջել է: Մեր ընտրանին տարին եզրափակեց 93-րդ տեղում: Համեմատության համար նշենք, որ 2006-ին Հայաստա-

նի ազգային հավաքականը դեկտեմբերի դասակարգման ցուցակում 196 վարկանիշով 123-րդ տեղում էր:

Զուտ թվային ցուցանիշները հաշվի առնելով, Հայաստանի ազգային հավաքականը նախորդ տարվա համեմատ 30 տեղով առաջադիմել է: Սակայն առավել ուրախալին ընթացիկ մրցաշրջանում մեր հավաքականի խաղում նկատված առաջընթացն է, որն, ինչ խոսք, առաջին հերթին պայմանավորված էր շոտլանդացի մասնագետ Իան Պորտերֆիլդի բեղմնավոր մարզչական գործունեությամբ: Կարճ ժամանակահատվածում Պորտերֆիլդին հաջողվեց մարտական կոլեկտիվ կազմավորել: Կարծում ենք, առաջինը հենց Պորտերֆիլդն էր, որին հաջողվեց վերջապես մեր ֆուտբոլիստների միջից վերացնել վախը մրցակցի հանդեպ, վերջ տալ պարտվողի հոգեբանությանը եւ խաղադաշտում գործել անկաշկանդ ու վստահ սեփական ուժերի նկատմամբ: Հենց այս հատկանիշների դրսեւորման շնորհիվ էլ ընթացիկ մրցաշրջանում Հայաստանի հավաքականը մի քանի տպավորիչ ելույթներ ունեցավ Ղազախստանի, Լեհաստանի, Պորտուգալիայի եւ Սերբիայի ընտրանիների հետ հանդիպումներում: Իսկ երբ Պորտերֆիլդը կնքեց մահկանացուն, դա անմիջականորեն ազդեց մեր հավաքականի ելույթների վրա: Ընտրական մրցաշարի վերջին հանդիպումներում մեր հավաքականի խաղը զգալիորեն խամրեց:

Թեեւ որոշ առաջընթացին, իհարկե, չի կարելի լիովին բավարարված լինել մեր հավաքականի ելույթներով: Հատկապես անհանգստացնում է առջեւի գծի «անատամ» խաղը, ինչի հետեւանքով ընտրական մրցաշարի 12 հանդիպումներում մեր ֆուտբոլիստներն ընդամենը չորս գոլ խփեցին: Ի դեպ, այդ գոլերն էլ խփվել են ստանդարտ դրությունից. մեկը՝ 11 մ հարվածով, մեկը՝ տուգանային, երկուսը՝ անկյունայինի խաղարկումից հետո: Գոլերի երեք հեղինակներից երկուսն էլ պաշտպաններն են (Ռոբերտ Արզումանյան՝ 2 գոլ, Սարգիս Հովսեփյան՝ 1):

Առջեւում ֆուտբոլի 2010-ի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի հանդիպումներն են, որում մեր ֆուտբոլիստներին բավական ուժեղ մրցակիցներ են բաժին ընկել: Դժվար է գուշակել, թե ինչպես կդասավորվեն ընտրական մրցախաղերը մեր հավաքականի համար եւ ո՞վ կգլխավորի Հայաստանի ընտրանին: Ամեն դեպքում, մարզասերները նոր հույսեր են կապում հայ ֆուտբոլիստների հետ, որոնք ընդհանուր առմամբ ընթացիկ մրցաշրջանում որոշ չափով բարելավեցին խաղի որակը:

Անդրադառնալով տարեվերջյան դասակարգման ցուցակին, նշենք, որ առաջին 21 տեղերը զբաղեցնող հավաքականները պահպանել են իրենց դիրքերը: Տարին առաջին տեղում եզրափակեց Արգենտինայի հավաքականը, որին հաջորդում են բրազիլացիներն ու իտալացիները: Անցած տարի դասակարգման ցուցակը գլխավորում էր Բրազիլիայի ընտրանին, երկրորդ տեղում իտալացիներն էին, իսկ եռյակը եզրափակում էր Արգենտինայի հավաքականը: Տարվա այս ժամանակահատվածում հավաքականների մասնակցությամբ հանդիպումների թիվն այնքան էլ մեծ չէ, ուստի դասակարգման ցուցակում փոփոխություններն էլ չնչին են: Ամենամեծ առաջընթացն ունեցել է Ուգանդայի հավաքականը, որը 18 տեղով վեր է բարձրացել՝ զբաղեցնելով 76-րդ հորիզոնականը:

Ներկայացնում ենք լավագույն տասնյակի եւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների ցուցանիշները:

1. Արգենտինա	1523
2. Բրազիլիա	1502
3. Իտալիա	1498
4. Իսպանիա	1349
5. Գերմանիա	1298
6. Չեխիա	1290
7. Ֆրանսիա	1243
8. Պորտուգալիա	1241
9. Հոլանդիա	1170
10. Խորվաթիա	1129
23. Ռուսաստան	861
30. Ուկրաինա	824
52. Մոլդովա	579
59. Լիտվա	554
60. Բելառուս	553
64. Ուզբեկստան	507
77. Վրաստան	414
86. Լատվիա	386
93. Հայաստան	367
112. Ղազախստան	284
115. Ադրբեջան	275
124. Էստոնիա	229
127. Թուրքմենստան	222
137. Տաջիկստան	183
139. Ղրղզստան	180

Գատա Կամսկու տպավորիչ վերադարձը

Խանտի Մանսիյսկում վերջնագիծը հատեց շախմատի աշխարհի գավաթի խաղարկությունը: Պատվավոր մրցանակը նվաճեց նախկին ռուսաստանցի, ներկայում ԱՄՆ-ում բնակվող Գատա Կամսկին, որը եզրափակիչում 2,5-1,5 հաշվով պարտության մատնեց Ալեքսեյ Շիրովին: 4 պարտիայից բաղկացած նրանց մրցավեճում վճռորոշ դարձավ երկրորդ պարտիան, որում սպիտակներով խաղացող Գատա Կամսկին 37-րդ քայլում հաղթանակ տարավ: Մյուս երեք պարտիաներում գրանցվեց ոչ-ոքի:

Կամսկին ողջ մրցաշարի ընթացքում բավական զգույշ խաղաոճ էր ընտրել: Նա սեւերով հիմնականում պարտիան ավարտում էր ոչ-ոքի, իսկ սպիտակներով հաղթում էր: Եզրափակիչի ճանապարհին Կամսկին պայքարից դուրս մղեց եգիպտացի Ահմեդ Ադլիին, իսրայելցի Բորիս Ավրուխին, բուլղարացի Կիրիլ Գեորգիեւին, ռուսաստանցի Պյոտր Սվիդլերին, ուկրաինացի Ռուսլան Պոնոմարյովին եւ նորվեգացի Մագնուս Կառլսենին:

Այս հաղթանակի շնորհիվ Կամսկին իրավունք ստացավ մրցախաղ անցկացնել Վեսելին Թոփալովի հետ, որի հաղթողն աշխարհի չեմպիոնի թագը կվիճարկի Վիշվանաթան Անանդի եւ Վլադիմիր Կրամնիկի մրցավեճում հաջողության հասած շախմատիստի հետ: Թոփալովի հետ մրցախաղը բաղկացած կլինի 12 պարտիայից: Իսկ Կրամնիկ-Անանդ մրցախաղը նախատեսված է 2008-ի առաջին կեսում:

Ժամանակին, երբ Գատան հոր հետ մեկնեց ԽՍՀՄ-ից, նա որոշ ժամանակով հեռացավ շախմատից: Սակայն հետագայում կրկին նստեց խաղատախտակի շուրջը եւ սկսեց լրջորեն զբաղվել շախմատով: Եվ դա տվեց իր արդյունքը: 2006-ին Սոֆիայի մրցաշարում Գատա Կամսկին առավելության հասավ Բարեեւի, Պոնոմարյովի, Սվիդլերի եւ Անանդի նկատմամբ: Նա պետք է արժանանար առաջին մրցանակին, սակայն ավարտական տուրում շաշ անհաջող խաղաց Թոփալովի հետ: Նա կարող էր պարտիան ավարտել ոչ-ոքի, սակայն ցանկանում էր ռեւանշի հասնել առաջին շրջանում կրած պարտության դիմաց: Բայց դա Կամսկուն չհաջողվեց եւ ի վերջո նա գլխավոր մրցանակը զիջեց Թոփալովին: Խանտի Մանսիյսկում տոնած հաղթանակը վկայում է, որ Գատա Կամսկին կրկին լավ մարզավիճակում է եւ այսօր աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստներից մեկն է:

«Միլանն» աշխարհի ուժեղագույն ակումբն է

Տոկիոյում ավարտվեց ֆուտբոլի աշխարհի թիմային 4-րդ առաջնությունը, որի պարգեւներն էին վիճարկում վեց աշխարհամասերի ուժեղագույն ակումբները: Ինչպես եւ սպասվում էր, պատվավոր մրցանակը եզրափակիչում վիճարկեցին Եվրոպայի չեմպիոնների գավաթակիր իտալական «Միլանն» ու Լիբերտադորեսի գավաթակիր արգենտինական «Բոկա Խունիորսը»:

Մրցակիցները մինչ աշխարհի ակումբային առաջնության անցկացումը վերջին անգամ մրցել էին Միջմայրցամաքային գավաթի խաղարկությունում: 2003-ին 11 մ հարվածներով հաղթող էր ճանաչվել «Բոկա Խունիորսը»՝ 3-րդ անգամ նվաճելով Միջմայրցամաքային գավաթը: Այնպես որ, «Միլանի» ֆուտբոլիստները ձգտելու էին ռեւանշի: Ի պատիվ իտալացիների, նրանց դա հաջողվեց:

Հանդիպումը բավական գոլառատ ստացվեց: 21-րդ րոպեին հաշիվը բացեց իտալացի Ֆիլիպո Ինձագին: Բայց «Միլանի» ֆուտբոլիստների ուրախությունը շատ կարճ տեւեց: Դաշտի կենտրոնից վերսկսելով հանդիպումը, արգենտինացիներն անկյունային հարվածի իրավունք ստացան եւ Պալասիոն գլխի հարվածով վերականգնեց հավասարակշռությունը:

Ընդմիջումից հետո նախ Պիրլոն, ապա Կական «Միլանի» առավելությունը ծանրակշիռ դարձրին (3-1): Որոշ ժամանակ անց կրկին աչքի ընկավ Ինձագին, որի խփած 4-րդ գոլը փաստորեն վերջնականապես վճռեց հանդիպման ելքը: Արգենտինացիներին խաղավերջում հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը (4-2): Նշենք, որ թիմերը խաղն ավարտեցին 10 հոգով: 77-րդ րոպեին դաշտից հեռացվեց «Միլանի» պաշտպան Կախա Կալաձեն, իսկ խաղավարտից առաջ կարմիր քարտ ստացավ արգենտինացի Պաբլո Լեդեսման:

Այսպիսով, հաղթելով 4-2 հաշվով, «Միլանը» 4-րդ անգամ ուժեղագույնը ճանաչվեց աշխարհում՝ սահմանելով յուրօրինակ ռեկորդ: 1960-ին խաղարկվող Միջմայրցամաքային գավաթի խաղարկություններում եւ այդ մրցաշարին փոխարինած աշխարհի ակումբային առաջնություններում դեռեւս ոչ մի թիմի չէր հաջողվել 4 անգամ հաղթող ճանաչվել: 3-ական անգամ հաջողությունն ուղեկցել էր Ուրուգվայի «Նասիոնալին» ու «Պենյարոլին», արգենտինական «Բոկա Խունիորսին», Մադրիդի «Ռեալին» ու իտալական «Միլանին»: Վերջինս առաջին հաղթանակը Միջմայրցամաքային գավաթի մրցաշարում տոնել էր 1963-ին՝ առավելության հասնելով արգենտինական «Էստուդիանտեսի» նկատմամբ: 1989-ին եւ 1990-ին «Միլանը» կրկնեց հաջողությունը՝ եզրափակիչում հաղթելով համապատասխանաբար արգենտինական «Ատլետիկո Նացիոնալին» ու Պարագվայի «Օլիմպիային»:

«Միլանը» եվրոպական առաջին ակումբն է, որը դարձավ աշխարհի ակումբային առաջնության չեմպիոն: Նախորդ երեք առաջնություններում հաջողությունն ուղեկցել էր բրազիլական թիմերին՝ «Կորինթիանսին», «Սան Պաուլոյին» եւ «Ինտերնասիոնալին»: Հիշեցնենք, որ 2005-ին մրցանակը վիճարկեցին «Սան Պաուլոն» ու «Լիվերպուլը»: Վերջինս խաղի ընթացքում 3 անգամ գրավեց բրազիլացիների դարպասը, սակայն մրցավարը գոլերից եւ ոչ մեկը չհաշվեց: Բրազիլացիների խփած միակ գնդակը հաղթանակ պարգեւեց «Սան Պաուլոյին»: Անցած տարի էլ «Բարսելոնին» չհաջողվեց բարձր պահել եվրոպական ֆուտբոլի պատիվը՝ 0-1 հաշվով զիջելով բրազիլական «Ինտերնասիոնալին»: Հարավային Ամերիկա-Եվրոպա յուրօրինակ մրցավեճում առայժմ 24-22 հաշվով առջեւից են ընթանում հարավամերիկացիները:

Մրցաշարի լավագույն ֆուտբոլիստներ ճանաչվեցին Կական, Կլարենս Զեեդորֆը (երկուսն էլ՝ «Միլան») եւ արգենտինացի Ռոդրիգո Պալասիոն: Լավագույն ռմբարկու ճանաչվեց «Ուրավայի» ֆուտբոլիստ Վաշինգտոնը՝ 3 գոլ:

Բավական համառ մրցապայքար ծավալվեց 3-րդ տեղի համար: Թունիսի «Էտուալի» եւ ճապոնական «Ուրավայի» մրցավեճում գրանցվեց ոչ-ոքի (2-2): 11 մ հարվածներով հաղթեց «Ուրավան» (4-2):

Բլոխինը գլխավորեց «Մոսկվան»

Օլեգ Բլոխինը, որ վերջերս հրաժարական էր տվել Ուկրաինայի հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնից, ստանձնել է «Մոսկվայի» ղեկը: Բլոխինը չորս տարի գլխավորեց Ուկրաինայի հավաքականը, որն աշխարհի վերջին առաջնությունում հասավ մինչեւ քառորդ եզրափակիչ: Նրա օրոք հավաքականն անցկացրած 46 հանդիպումներից 21-ը շահել է, 14-ն ավարտել ոչ-ոքի, 11-ում պարտվել է:

Բլոխինը մարզչական գործունեությունը սկսել է 1990-ականներից՝ մարզելով հունական «Օլիմպիակոս», ՊԱՕԿ, «Իոնիկոս» եւ ԱԵԿ թիմերը: Իսկ որպես ֆուտբոլիստ Բլոխինը մի շարք նվաճումների է հասել: 1969-1987-ին հանդես գալով Կիեւի «Դինամոյում», նա յոթ անգամ դարձել է ԽՍՀՄ չեմպիոն, հինգ անգամ՝ երկրի գավաթակիր, երկու անգամ նվաճել է գավաթակիրների գավաթը, մեկ անգամ էլ Եվրոպայի Սուպերգավաթը: 1975-ին Բլոխինը ճանաչվել է Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ՝ արժանանալով «Ոսկե գնդակ» մրցանակին: Նա աչքի էր ընկնում մեկնարկային մեծ արագությամբ եւ հիմնականում դրա շնորհիվ կարողանում էր շրջանցել պաշտպաններին ու մեն-մենակ դուրս գալով դարպասապահների դիմաց, գրավում էր մրցակիցների դարպասները: Բլոխինը նախկին ԽՍՀՄ առաջնությունների ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստն է, ինչպես նաեւ ռեկորդակիրը ԽՍՀՄ հավաքականում խփած գոլերի քանակով (42 գոլ):

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Վրաստանում նախագահի թեկնածուների միլիարդների խոստումները՝ նախընտրական քարոզչություն

Վրաստանի նախագահական արտահերթ ընտրությունների քարոզարշավը հետաքրքրական ու յուրօրինակ դրսեւորումներ ունի: Ժողովրդավարական արժեքներից ու եվրոպամետությունից խոսող վրաց մեծություններում ընտրություններին յուրաքանչյուր թեկնածու յուրովի է պատրաստվում:

Եվ եթե ընդդիմության միասնական թեկնածու Լեւան Գաչեչիլաձեի նախընտրական արշավը դեռ անծրագիր է, ապա երկրի արդեն նախկին նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլին երեկ հասցրել է ներկայացնել իր նախընտրական պլատֆորմի հիմնական դրույթները:

Զուտ պոպուլիստական նախաբանից եւ «ես անսահման սիրում եմ Վրաստանն ու իմ ժողովրդին» ներբողից հետո եւս մեկ անգամ Սաակաշվիլին հնչեցրել է քարոզարշավի հիմնական կարգախոսը՝ Վրաստանն առանց աղքատության: Հիշեցնելով, որ դեռեւս 1999 թվականին իր գործունեության մեկնարկը «Վրաստանն առանց կոռուպցիայի» կարգախոսով էր, Սաակաշվիլին, իբր գաղափարն իրականություն է դարձել, ընդգծել է, որ առանց դրա աղքատության վերացումը անհնար կլիներ:

Ամեն դեպքում, նախագահական թեկնածուի պատկերացմամբ, «Առանց աղքատության Վրաստան» նշանակում է ճանապարհների կառուցում, անխափան էլեկտրաէներգիա, կրթական համակարգի խնդիրների լուծում: «Ես դիմում եմ այն մարդկանց, որ ապրում են աղքատության սահմանագծից ցած: Ինձ պետք է ձեզ նման մարդկանց աջակցությունը: Իմ նախագահության երկրորդ ժամկետը ես նվիրում եմ ձեզ», բարեկեցության եռապատիկ բարձր մակարդակի նախընտրական խոստումներն այսպես է «համեմում» Սաակաշվիլին:

Նոր սոցիալական քաղաքականություն, թոշակների ու կրթաթոշակների բարձրացում, դոտացիաներ նորածին երեխաներով ընտանիքներին, օժանդակություն գիտնականներին, գյուղատնտեսության մեխանիզացիա, շինարարության եւ տուրիզմի զարգացում, ազատ արդյունաբերական գոտի Փոթիում...

Մի խոսքով, նախընտրական խոստումների ամբողջական մի փաթեթ:

Դրանցից առանձնացնենք մի դրույթ, որ վերաբերում է ցածր տոկոսադրույքով վարկերին: Հաջորդ տարի Վրաստանի խորհրդարանը կքննարկի բնակչությանը ցածր տոկոսադրույքով վարկեր տրամադրելու հարցը: Այսինքն՝ այն, ինչ խոստանում է Սաակաշվիլին, ընթացքի մեջ է դնում երկրի կառավարությունը՝ ակնհայտ անհավասարակշռություն բերելով թեկնածուների մրցակցությունը ճիշտ նույն ձեւով, ինչ ձեւով Սաակաշվիլին կառավարությանը «խրախուսեց» մարել էլ. էներգիայի եւ գազի բնակչության պարտքերը, ինչն անմիջապես ընթացք ստացավ:

Որոշակի փոխադարձ դժգոհություններ են նկատվում նաեւ կապված ընդդիմության միասնական ճակատը ձեւավորած տասը կուսակցությունների հետ: Մասնավորապես, միասնական ընդդիմություն, բայց ոչ միասնական թեկնածու ներկայացնող վրաց լեյբորիստները հերքել են տեղեկությունները, թե համագործակցություն կա իշխանությունների հետ: Ամեն դեպքում, նման մեղադրանքները հնչեցրել են հենց ընդդիմադիրները:

Հունվարի 5-ին կայանալիք նախագահական արտահերթ ընտրություններում թեկնածու մնացած յոթ անձանցից հիմնականում ակտիվ քարոզչություն իրականացնում են 4-ը՝ երկրի նախկին նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլին, միասնական ընդդիմության թեկնածու Լեւան Գաչեչիլաձեն, լեյբորիստ Շալվա Նաթելաշվիլին եւ «Նոր աջեր» կուսակցությունը ներկայացնող Դավիթ Գամկրելիձեն:

Ինչ վերաբերում է թեկնածու առաջադրված օլիգարխ Բադրի Պատարկացիշվիլուն, ապա նրան ոչ մի եթերաժամ չի տրամադրվում. Վրաստան ժամանելու համար, քանի որ Պատարկացիշվիլին հայտարարված է հետախուզման մեջ: Նրա փոխարեն որոշակի ակտիվությամբ գործում է նախընտրական շտաբը, որի հայտարարության համաձայն էլ, օլիգարխը պատրաստ է նախագահ դառնալու դեպքում 1 մլրդ դոլար իր անձնական միջոցներից հատկացնել սոցիալական ծրագրերի իրականացման համար:

Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Նորաստեղծ հայագիտական կենտրոն Կահիրեի համալսարանում

Դեկտեմբերի 13-ին Կահիրեի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում պաշտոնապես տեղի ունեցավ հայագիտական ուսումնասիրությունների կենտրոնի բացումը: Ի տարբերություն աշխարհի մի շարք երկրների տարբեր համալսարաններում գործող հայագիտական կենտրոնների, Կահիրեի համալսարանի նորաբաց կենտրոնը հիմնադրվել է տվյալ երկրի կառավարության հատուկ որոշմամբ: Հայագիտական այս կենտրոնը կսկսի գործել հունվարից: Հայոց լեզվի ուսուցմանը զուգահեռ ֆակուլտետը ունենալու է գիտական գործունեության որոշակի ծրագիր: Այս շրջանակներում համատեղ քննարկումները, սիմպոզիումները հասարակական գիտությունների լայն ընդգրկում են ունենալու՝ վերաբերող քաղաքագիտությանը, պատմությանը, լեզվաբանությանը փիլիսոփայությանը, արվեստին, գրականությանը եւ այլն: Կահիրեի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի բացման արարողությանը հատուկ զեկուցումով հանդես եկավ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պրոֆ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանը՝ «Հայ-արաբական պատմամշակութային հարաբերությունները» թեմայով: Պրոֆեսորն անդրադարձել է երկու ժողովուրդների հարաբերությունների՝ պատմության տարբեր ժամանակահատվածներում ունեցած զարգացումներին, ինչպես նաեւ արաբական աշխարհի տնտեսական, քաղաքական, կրթամշակութային ասպարեզներում հայերի կատարած դերակատարությանը, ցեղասպանությունից փրկված հայ գաղթականների հանդեպ արաբ ժողովրդի խնամատար ու բարեգութ դրսեւորումներին:

Համալսարանի ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի եւ Նիկոլայ Հովհաննիսյանի հանդիպման ժամանակ նրան հանձնվեց հուշամեդալ:

Եգիպտոսում ՀՀ դեսպանության եւ հայագիտական ուսումնասիրությունների կենտրոնի համագործակցությամբ տեղի ունեցած վերոհիշյալ միջոցառումը այս համագործակցության առաջին քայլն էր:

Հայաստանին անհրաժեշտ է...

1-ին էջից

Հարցերի մի մեծ շրջանակ էլ ուղղված էր մոտալուտ նախագահական ընտրությունների խնդիրներին, մասնավորապես exit poll-ի անցկացման հարցերին: ԱՄՆ-ի ժամանակավոր հավատարմատարը նշեց, որ այս հարցը իրենք կարեւորում են եւ նույնիսկ զրուցել են վարչապետ Սերժ Սարգսյանի հետ: Վերջինս ողջունել է ամերիկյան նախաձեռնությունը եւ իր աջակցությունը հայտնել: Exit poll-ի անցկացումով Հայաստանում հավանաբար կզբաղվի ԱՄՆ-ի Միջազգային հանրապետական ինստիտուտը, որը նման ծրագրերի իրականացման փորձ ունի: Խոսելով exit poll-ի մասին, Փենինգտոնը նշեց, որ այդ ծրագրի իրականացումը կարեւոր է նաեւ Հայաստանում ընտրությունների եւ դրա արդյունքների հանդեպ բնակչության մեջ վստահության մակարդակի բարձրացման տեսանկյունից:

Դիվանագետը կարեւորեց նաեւ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի օժանդակությամբ ուսումնական ծրագրերի անցկացումը, ինչը կբարձրացնի հանձնաժողովների անդամների մասնագիտական մակարդակը: Փենինգտոնի խոսքերով, ծրագիրը չի արժանացել ԿԸՀ-ի աջակցությանը, ինչը հիասթափություն է առաջացրել ամերիկացիների մեջ:

Խոսելով ղարաբաղյան հիմնահարցի մասին, ժամանակավոր հավատարմատարը ասաց, որ ԱՄՆ-ը աջակցում է Մինսկի խմբի շրջանակներում տեղի ունեցող բանակցային գործընթացին, իսկ մանրամասների համար խորհուրդ տվեց դիմել Մեթյու Բրայզային, որը մոտ օրերս կժամանի Երեւան:

Լրագրողներին հետաքրքրում էր նաեւ նոր՝ մշտական դեսպանի նշանակման հարցը: Ամերիկացի դիվանագետը հույսով է, որ այս հարցը շուտով կմտնի ԱՄՆ-ի Սենատ, այսինքն՝ պետքարտուղարությունը կներկայացնի այն թեկնածուին, որն էլ կհաստատվի Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանի պաշտոնում: Հավատարմատարը հաստատեց այն կարծիքը, որ անհրաժեշտություն կա Հայաստանում ունենալու մշտական դեսպան:

Խոսելով հայ-թուրքական հարաբերությունների մասին, ամերիկացի դիվանագետը հույս հայտնեց, որ սահմանը կբացվի եւ կողմերը դիվանագիտական հարաբերություններ կհաստատեն: 4 տարի Անկարայում ԱՄՆ-ի դեսպանատանը աշխատած Փենինգտոնը պատմեց, որ լրատվամիջոցների հետ իր աշխատանքի շրջանում ընդամենը մեկ անգամ է հանդիպել Հրանտ Դինքի հետ, սակայն տպավորված է այդ հանդիպումից: Դա տեղի է ունեցել այն ժամանակ, երբ նա արդեն պետք է մեկներ Թուրքիայից, իմանալով, որ աշխատանքի իր հաջորդ վայրը լինելու է Երեւանը: Ներկայացնելով հայկական հարցը, Դինքը վերջում ամերիկացի դիվանագետին ասել է, որ ինքը հայ է եւ հպարտ է դրանով, սակայն լինելով Թուրքիայի քաղաքացի սիրում է իր երկիրը եւ հատկապես կարեւորում երկու երկրների բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատելու անհրաժեշտությունը, խորհուրդ տալով ամերիկացի դիվանագետին իր ջանքերը ուղղել հենց այս հարցի լուծմանը:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից ***կոմունիկացիոն տեխնիկայի եւ համակարգչային հարակից սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով*** *կազմակերպություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին*

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքների համար կոմունիկացիոն տեխնիկա եւ համակարգչային հարակից սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով մատակարար կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական անձինք, որոնք ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2008թ. հունվարի 15-ին ժամը 17:00:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2008թ. հունվարի 15-ին, ժամը 17:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2008թ. հունվարի 17-ին, ժամը 17:00:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում (www.cba.am):

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի տեղեկատվական եւ հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների վարչություն:

Հասցեն՝ 0010 Երեւան, Վազգեն Սարգսյան 6,
հեռ. (+37410) 56-75-02, 58-02-83, ներքին՝ 21-00:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԽՍՏՈՐԵՆ ՊԱՀՊԱՆԵԼ ԳԱԶԻ ՍԱՐՔԵՐԻՑ ՕԳՏՎԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

«Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միության խորհուրդը նպատակահարմարության տեսանկյունից հայտնում է, որ գազասարքավորումներից օգտվելուց առաջ պետք է օդափոխել շինությունը, որտեղ տեղադրված են գազի սարքավորումները: Նախքան օգտվելը ստուգել ծխնելույզի քարշի առկայությունը, միեւնույն ժամանակ հորիզոնական թիթեղյա խողովակների միացումները, քարշի առկայության դեպքում միայն օգտվել գազի սարքերից:

Ծխաօդափոխության ուղիների բացակայությունը, սխալ տեղադրումը, անսարքությունը, քարշի նվազեցումը կարող են ծանր ողբերգության եւ դժբախտ դեպքերի առիթ դառնալ:

Ծխնելույզի քարշի թուլության կամ բացակայության ժամանակ, գազի թերայրման հետեւանքով առաջանում է ածխածնի օքսիդ (շմոլ գազ), որը ուժեղ թունավոր գազ է եւ դրա աննշան քանակության առկայությունը շինությունում կարող է մահացու թունավորման պատճառ լինել: Խորհուրդ է տրվում նման դեպքում անմիջապես մաքրել ծխնելույզները եւ նոր միայն օգտագործել գազասարքերը: Ծխնելույզների մաքրման եւ վերանորոգման աշխատանքները կատարում են նաեւ «Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միության տարածքային տնտեսական ընկերությունները:

Համաձայն բնական գազի օգտագործման կանոնների պահանջների՝ ջերմամեկուսացված բետոնի բլոկներից եւ ազբոցեմենտի խողովակից պատրաստված ծխնելույզները պետք է մաքրել ոչ պակաս, քան տարին մեկ անգամ, իսկ աղյուսից եւ քարից՝ եռամսյակը մեկ անգամ:

Չի թույլատրվում հատկապես բազմաբնակարան շենքերի ծխնելույզները բնակիչների կողմից ինքնուրույն փոփոխությունների ենթարկել, մաքրել ու վերանորոգել, դրանով կարող են զրկել իրենց եւ հարեւաններին ծխնելույզների ճիշտ շահագործումից՝ ստեղծելով դժբախտ դեպքերի առիթներ:

Ծխնելույզների մաքրման, վերանորոգման, ինչպես նաեւ տեխնիկական թույլտվության ակտեր ստանալու համար զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 443432, 569668, 446903, 526195, 287773

ՀՈԴՎԱԾԸ ԸՆԹԵՐՑԵԼԻՍ ԸՆԿԱԼԵԼ ՈՐՊԵՍ ՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆ

«Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ»
իրավաբանական անձանց միության խորհուրդ
ՈՉ պաշտոնական հրապարակում

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Խորապես ցավակցում ենք մեր օրաթերթի աշխատակցուհի *Նանա Պետրոսյանին* սիրելի հորաքրոջ՝

ԼԻՐԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ:

«ԱԶԳ»-ի խմբագրակազմ

«Նոյյան Տապան» շաբաթաթերթը բարձր աշխատավարձով **աշխատանքի է հրավիրում** անձանց շաբաթաթերթի տարածումը եւ բաժանորդագրությունը կազմակերպելու նպատակով:

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել.

հեռ. 52 64 16, 56 59 64 (ժամը 11.00-17.00)

կամ այցելել.

Իսահակյան 28, I հարկ, 20 սենյակ հասցեով

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, [illegible] 11 հա- 5,0 կկ/կ, [illegible] 47 հա- 26,0 կկ/կ, [illegible] 10 հա- 7,0 կկ/կ, [illegible] 24 հա- 18,0 կկ/կ եւ [illegible] 6 հա- 3,0 կկ/կ [illegible]

[illegible] ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ [illegible] 3-րդ լռոն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

[illegible] 2007 թ. դեկտեմբերի 24-ին, ժամը 15-ին [illegible] 3-րդ լռոն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն

www.azg.am
www.azgdaily.com

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 17.12.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: